

KERKBEHEER

In deze uitgave:

- **Statistische Jaarbrief 2013 van de Protestantse Kerk in Nederland**
- **Veranderingen in de kerkorde (2) van dr. P. van den Heuvel**
- **Informatie over Kerkbalans: korte handleiding, materiaalvoorziening en artikel regionale pers**
- **Aanpassing pachtprizen**

VERENIGING VOOR

KERKRENTMEESTERLIJK

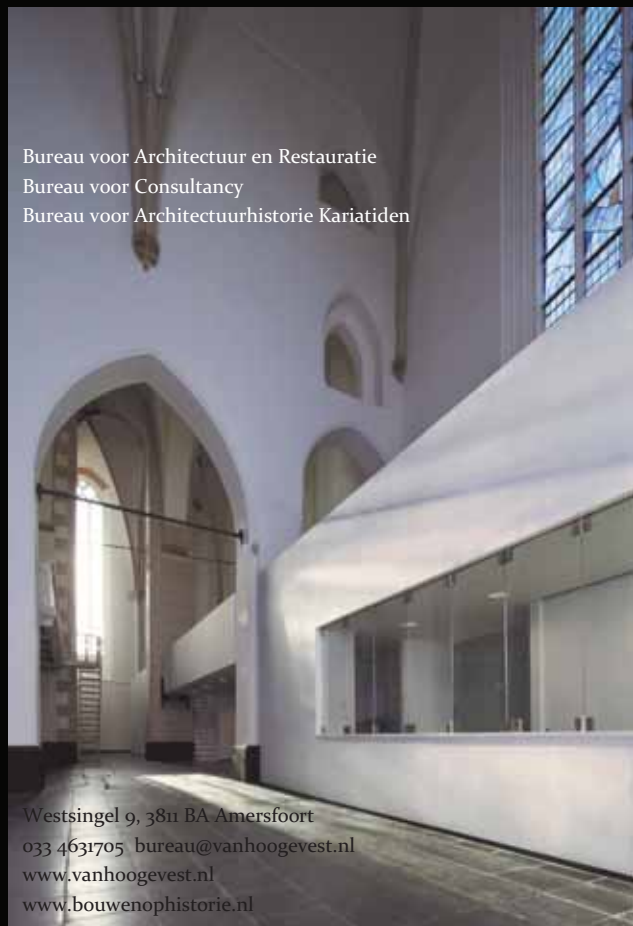
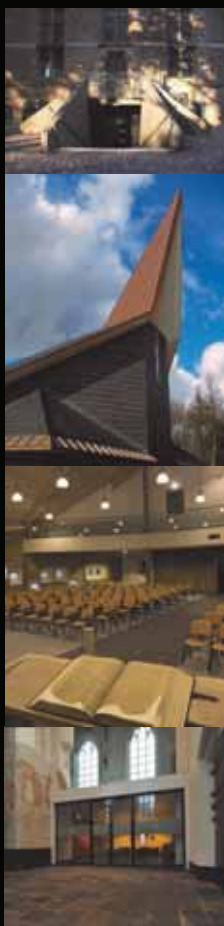
BEHEER IN DE PKN

van hoogevest architecten

restauratie
 nieuwbouw
 herbestemming
 herinrichting
 onderhoud
 historisch onderzoek
 bouwadvies

Bureau voor Architectuur en Restauratie
 Bureau voor Consultancy
 Bureau voor Architectuurhistorie Kariatiden

Westsingel 9, 3811 BA Amersfoort
 033 4631705 bureau@vanhoogevest.nl
 www.vanhoogevest.nl
 www.bouwenophistorie.nl

SLOOFF - ORGELBOUW
www.sloofforgelbouw.nl

Luijtenstraat 17
2941 CE Lekkerkerk

Tel.: 0180—68 15 62
e-mail: info@sloofforgelbouw.nl

Nieuwbouw
 Restauratie
 Stemmen en
 Onderhoud

KERKORGELBOUWERS

J.L. VAN DEN HEUVEL

De kracht in vellen offset.

Roto Smeets

Roto Smeets Grafiservices

Een bedrijf dat vecht voor
 de successen van zijn klanten.
 Of het nu gaat om vellen offset,
 pre-media, nabewerking,
 pre-distributie of distributie...
 Superstrong, sharp, safe & fast.

Grafiservices

T 030 - 282 28 22

T 040 - 250 50 00

www.rsgrafiservices.nl

vdheuvel.orgelbouw@wxs.nl <http://vandenheuvel-orgelbouw.nl>

Amstelwijckweg 44, 3316 BB DORDRECHT Tel. 078 6 17 95 40

Gespecialiseerd in **restauratie** en **onderhoud** van uw **kerkgebouw**

Kijk voor referenties en meer info op www.denhoed.nl

■ RESTAURATIE ■ ONDERHOUD ■ NIEUWBOUW

Pels & Van Leeuwen
ORGELBOUWERS SINDS 1903

NIEUWBOUW
RESTAURATIE
ONDERHOUD

Platinalaan 10
5234 GH 's-Hertogenbosch
Tel 073 641 29 51
Fax 073 642 50 55
www.pelsenvanleeuwen.nl
info@pelsenvanleeuwen.nl

Nabben
klokkenservice

Velhorstweide 18
5709 MJ Helmond
Tel: +31 (0)6 55330003
web: www.klokkenservice.nl
e-mail: info@klokkenservice.nl

PARTNER VOOR UW:
LUIDKLOKKEN WIJZERPLATEN
TORENUURWERKEN KLOKKENSPELEN
VERGULDWERKEN ONDERHOUD EN ADVIES

Betrokken en Betrouwbaar

HUGO REBEL
MEUBELMAKERIJ

ontwerp en maatwerk

Warandeburgstraat 15, 1271 ZC Huizen
T 035 5381224 E info@rebelmeubelmakerij.nl

www.kerkinterieurmaat.nl

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische- en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: **0518 43 22 99**.

VELLEMA
TORENUURWERKEN

UNETO-VNI

VELLEMA TORENUURWERKEN - GRIENEDYK 48 - HALLUM - WWW.VELLEMA.NL

dekkerdrukwerken

hortensiastraat 10, 8903 JN leeuwarden
telefoon: (058) 233 00 00 www.dekkerdrukwerken.nl
u kunt nu ook via onze website bestellen, zie "webdrukkerij"

VOORDELIGE COLLECTEBONNEN

1,00	1,25	1,50	2,00	2,50	5,00
1,00	COLLECTEBONNEN				5,00

Cantor gaat volledig op de digitale toer...met de best verstaanbare kerkgeluidsinstallaties

Wij zijn genomineerd door Nederlandse kerkbesturen en rentmeesters van de grootste kerken als vakbedrijf..

Volledige besturing vanaf een laptop, Ipad en een speciale kosterregeling die gemonteerd kan worden in bijvoorbeeld de kosterbank voor noodzakelijke inregelingen

Instelbare presets zoals:

1. voorgangers met zachte stem,
2. voorgangers met harde stem,
3. volle kerk,
4. halfvolle kerk,
5. etc. etc.

Maar bovenal sterk verminderde galmwerking van de kerkzaal door exclusieve digitale geluidsruilen die ter plaatse gevoed worden uit het lichtnet zonder extra versterkers.

24 uurs service
overal in Nederland

Onze kennis van zaken
zetten we feilloos om in adviezen
voor de meest geschikte apparatuur
en het beste geluid ook in úw kerk!!!

Dialoog Church Sound

☎ 040 – 2420840

🌐 www.cantorsound.nl

Bolognalaan 6

✉ 040 – 2426125

✉ info@cantorsound.nl

5632 RL Eindhoven

Dialoog Church Sound ... van het goede het beste!

De VKB heeft in samenwerking met Marsh en Mercer het totaalpakket aan collectieve polissen verbeterd. Deze verzekeringen zijn op maat gemaakt voor de VKB-leden en hebben zeer scherpe premies. Op de internetsite www.vkb-verzekeringen.nl kunt u verzekeringen afsluiten, schaden melden en informatie handig terugvinden. Voor gemeenten, betrokken medewerkers, predikanten, maar ook vrijwilligers zijn adequate verzekeringen beschikbaar. De meeste VKB-leden maken al gebruik van onderstaande verzekeringen:

Marsh:

- bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering
- brandverzekering
- fraude- en berovingverzekering
- wettelijke aansprakelijkheidsverzekering
- rechtsbijstandverzekering

Mercer:

- groepsreis/ongevallenverzekering
- ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- persoonlijke ongevallenverzekering
- vervangingsverzekering predikanten
- verzuimverzekering
- WGA hiaatverzekering
- zorgverzekering

Uw contactpersoonPieter Stoeltie | T: 020 -54 17 539 | E: info.vkb@mmc.com**Uw contactpersoon**Tibaut Gaspers | T: 010 - 40 60 964 | E: info.vkb@mmc.com

KERKBEHEER

Colofon

Dagelijks bestuur VKB

Mr. P.A. de Lange, Piershil, voorzitter
 Drs. C. de Raadt, Bodegraven, vice-voorzitter
 W.G. Roseboom, Nieuwegein, secretaris en 2^e penningmeester
 Ing. D.J. van Cuilenburg AA/MA, Leiden, penningmeester
 mevr. E.J. Steensma-Dijk, Buitenpost, lid
 M.G.R. Barendrecht, Maassluis, lid
 Prof. ir. M.J.L. Tiernego, Breda, lid
 Ir. B.P. de Wit RTD, Sprang-Capelle, lid.

Ereleden

D.G. Bijl, Th.L. van Hazel en drs. G. van Soest

Redactie

W.G. Roseboom, voorzitter, J.C. Riemersma, H.L. Roth en R.M. Belder, eindredacteur

Centraal Bureau

Nicolaas Maessingel 271D, 3311 KS Dordrecht
 E-mail: info@kerkrentmeester.nl;
 Tel. 078 - 639 36 66, fax. 078 - 631 59 49
 Website: www.kerkrentmeester.nl

Postadres administratie en redactie

Postbus 176, 3300 AD Dordrecht

Abonnementen

Abonnementsprijs per jaar voor leden van de VKB: 1 t/m 5 abonnementen € 24,- per abonnement; 6 t/m 10 abonnementen € 22,- per abonnement en 11 en meer abonnementen € 20,- per abonnement.
 Abonnementsprijs voor niet-leden € 27,- per abonnement.
 Deze prijzen zijn exclusief 6 pct. BTW.
 ISSN 1568-8712

Vormgeving

Grafisch Bureau DUS BV, Rotterdam

Druk

Roto Smeets Grafiservices

Oplage

7.000 ex.
 © oktober 2013

Foto omslag

Kerk protestantse gemeente Heemse-Hardenberg

INHOUD

Ontwikkelingen in de kerk	327
Statistische Jaarbrief 2013 van de Protestantse Kerk in Nederland	328
Veranderingen in de kerkorde (2)	331
De orgelbank	332
Verslag Kerkbalans 2013 (1)	333
Korte Handleiding Kerkbalans	334
Vorbereidingen Actie Kerkbalans 2014	336
Publiciteit Kerkbalans in bladen	337
Met Kerkbalans het jaar rond	338
Aanpassing pachtprizen	339
SBKG Zeeland voortaan SBKG Zuid-Nederland	340
Verslag workshop over vermogensbeleid op VKB-Congres	341
Tsjerkepaad 2013	342
Agenda voor kerkrentmeesters	342
Hoe en waar kan ik nog guldenbiljetten inwisselen?	343
Kloosterkerk Aduard en praalgraf Midwolde niet naar SOGK	344
Oude kerk met nieuwste technieken	344
Beesd viert 150 jaar Abraham Kuyper	345
Kalender voor kerkrentmeesters	345
Zonnepanelen als kruis op kerkdak	346
Service: beoordeling teksten van brieven en folders	346
Vervangingsverzekering predikanten	346
Orgelbouwer Van den Heuvel 50 jaar actief	347
Fusie protestantse gemeente Scheveningen	347
Marsh-Mercer Award	347
Duitse stichting steunt restauratie 21 kerkorgels	347
“Protestantse kerken – hun pracht en kracht” te koop bij VKB	348
Plan reconstructie Sweelinckorgel Grote kerk Elburg	348
Kerkbalans: “banners” voor website	348
De ontkerkelijking raakt het maatschappelijk midden	349
Stucwerk komt naar beneden in Westerkerk	350
Marthakerk Raard bindende factor in dorp	350
Predikantenborden in Witmarsum	350
Nieuw dak voor koor Andrieskerk Amerongen	350
Onderscheidingen van de VKB	351
Kerkbalans-adviseurs geven advies op maat	352
Tekort aan predikanten dreigt voor Duitse kerken	352

Voorzitterskolom

Mr. Peter A. de Lange

Ontwikkelingen in de kerk

Cijfers kunnen een handig hulpmiddel zijn bij het duiden van ontwikkelingen. Zo geeft de inhoud van de Statistische Jaarbrief van de Protestantse Kerk in Nederland zicht op de ontwikkelingen over een reeks van jaren. In juni is de Statistische Jaarbrief 2013 verschenen. In dit nummer treft u daar een uitgebreider artikel over aan, zodat we hier enkele hoofdlijnen willen schetsen, zonder op de nadere details in te gaan.

De Statistische Jaarbrief van de Protestantse Kerk in Nederland geeft hoofdzakelijk informatie over de ledenaantallen, over predikanten en over gemeenten.

Bij het opstellen van de overzichten kan de kerk nu gebruik maken van de landelijke ledenregistratie (LRP). De ledenaantallen leverden meteen een positieve verrassing op. Na de invoering van LRP blijkt dat de gemeenten gezamenlijk ruim 160.000 meer geregistreerden hebben dan op basis van de langjarige trend was te verwachten. Kennelijk waren de lokale bestanden en het landelijke bestand de laatste jaren uiteen gaan lopen. Dat onderstreept het belang van een goede en betrouwbare registratie. Deze administratieve opschoning doorbreekt de neergaande trend niet, want per 1 januari 2013 was het ledenaantal weer met 67.150 personen (3,12 pct.) gedaald.

Vaak wordt gesproken over vergrijzing van de kerk. In de leeftijdscategorie 65 plus valt 28,6 pct. van de leden van de kerk. Van de Nederlandse bevolking is het aandeel in dezelfde leeftijdscategorie 16,2 pct. Waar in het algemeen sprake is van vergrijzing, speelt dit binnen de kerk een nog grotere rol. In het verlengde kunnen we kijken naar de betrokkenheid van de Nederlandse bevolking bij de Protestantse Kerk. Gemiddeld is het aandeel van de Protestantse Kerk op het totaal van de Nederlandse bevolking 12,4 pct. Dat is een gewogen gemiddelde van de verschillende leeftijdscategorieën. Bij de reeds genoemde categorie 65 plus is het ongeveer 22 pct. Het loopt naar beneden tot ongeveer 8 pct. bij de leeftijdscategorie 0-19 jaar. Op termijn is dit een bedreigende ontwikkeling voor de omvang van de kerk.

Bij de aantallen predikanten zien we soortgelijke ontwikkelingen. Een afnemend totaal aantal en een toenemende leeftijd. Sinds 2006 is het aantal gemeentepredikanten met 271 gedaald naar een totaal van 1.926. Met elkaar bezetten zij 1.679 voltijds predikantsaanstellingen (gemiddeld 0,87 fte). Wanneer we de emeriti buiten

beschouwing laten is het aandeel van predikanten in de leeftijdscategorie 50 plus opgelopen van 55,5% in 2006 tot 68,2% in 2013. In dezelfde periode is het aantal predikanten in de leeftijdscategorie van 35-49 jaar in absolute aantallen gedaald van 1.355 tot 785 tussen 2006 en 2013.

Het aantal gemeenten binnen de kerk neemt af. Waren er in 2010 nog 1.723 juridische eenheden, per 2013 zijn dat er nog 1.623. Door fusie is er sprake van een zekere mate van schaalvergroting van het kerkelijk leven. Het gemiddeld aantal leden per lokale gemeente stijgt. Verder is duidelijk dat het aantal protestantse gemeenten blijft stijgen. Op het totaal van het aantal gemeenten vormen zij nu 43,3 pct.

Erg opwekkend stemmen de ontwikkelingen niet. Hiervoor ging het met name over mensen: leden en predikanten. Als we de ontwikkelingen erbij pakken op het gebied van geld ("sluitende" huishoudboekjes) en op het gebied van kerkgebouwen, dan zien we ook daar zorgen.

Eenvoudige oplossingen op de korte termijn zijn niet te verwachten. Daar zijn de problemen te structureel en te complex voor. Het vereist wel creativiteit en daadkracht binnen de kerk om de groeiende problemen in de gemeenten het hoofd te bieden.

De VKB werkt aan een vervolg op "Kansen voor kerken!", om met deskundige personen een verdere denkslag te kunnen maken op dit gebied. Vitaliteit, samenwerking, nieuwe vormen van kerk-zijn, om enkele termen te noemen, houden alle gemeenten bezig.

Adviesbureau Kerkfusies

Notarieel jurist met veel ervaring, adviseert en begeleidt plaatselijke kerken in het notariële traject van vereniging (fusie) tot en met de notariële akte.

Info: mr. M.J. van Vliet-de Vos,
T: 071-5210272, 0625 020 352,
E: info@advieskerkfusies.nl,
www.advieskerkfusies.nl

Statistische Jaarbrief 2013 van de Protestantse Kerk in Nederland

R.M. Belder

In juni 2013 gaf het Expertisecentrum van de Protestantse Kerk in Nederland haar Statistische Jaarbrief 2013 uit. De samenstellers, dr. H.G. Dane en drs. R.E. Bolwijn, wijzen er in hun inleiding op dat de laatste Statistische Jaarbrief van november 2011 dateert. De verwachting was dat in 2012 een volgende jaarbrief kon worden geproduceerd, gebaseerd op de gegevens van LRP, de Ledenregistratie van de Protestantse Kerk, maar deze verwachting bleek wat te optimistisch. Men ziet het als een goede ontwikkeling dat de kerk met LRP over een eigen betrouwbare bron voor de basale gegevens beschikt. Deze is betrouwbaar, want het is gebaseerd op de ledenadministratie binnen de plaatselijke gemeenten. Deze bron levert ook nieuwe gegevens op, zoals het aantal gastleden (leden van zusterkerken), het aantal voorkeursleden (leden uit andere (wijk-)gemeenten) en het aantal mede geregistreerden (gezinsleden van leden).

Helaas ontbreekt het de Kerk de middelen om gegevens te gaan verzamelen over het verloop van het aantal doopbedieningen, belijdenissen, kerkelijke huwelijken en uitvaarten. Ook gegevens over het aantal ambtsdragers en vrijwilligers zijn niet aan LRP te ontleen en er zijn ook geen gegevens over kerkbezoek en andere vormen van participatie. Feiten over de vitaliteit van de kerk ontbreken dus.

Ontwikkeling ledental

De Jaarbrief biedt niettemin een interessante hoeveelheid cijfers en feiten, waarbij de situatie per 1 januari 2013 vergeleken wordt met die van 1 januari 2006. Bovenstaand overzicht geeft het beeld dat onze Kerk te maken heeft met een ledenverlies van zo'n 55.000 á 60.000 leden per jaar. Alleen de situatie begin 2012 vormt daarop een uitzondering. "Er is namelijk geconstateerd dat na de invoering van LRP voor alle gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland de gemeenten samen ruim 160.000 meer geregistreerden bleken te hebben dan op basis van de

Meerjaren vergelijking	Inwoneraantal Nederland	Ledental PKN	Ledenverlies	Percentage ledental t.o.v. inwonertal
1.1.2006	16.334.210	2.329.284		14,3
1.1.2007	16.357.992	2.267.220	-62.064	13,9
1.1.2008	16.405.399	2.207.009	-60.211	13,5
1.1.2009	16.485.787	2.149.136	-57.873	13,0
1.1.2010	16.574.989	2.096.774	-52.362	12,6
1.1.2011	16.655.799	2.044.531	-52.243	12,3
1.2.2012	16.732.537	2.152.993	108.462	12,9
1.1.2013	16.777.964	2.085.843	-67.150	12,4

langjarige trend was te verwachten. De conversie van een lokale ledenadministratie naar LRP was voor veel gemeenten aanleiding om de ledengegevens nog eens goed te controleren en te vergelijken met de gegevens die landelijk van hen bekend waren. Deze overgang heeft onder andere geleid tot de genoemde stijging van het aantal geregistreerden", aldus de samenstellers.

Verder blijkt dat de Jaarbrief bij het ledental ook de categorie 'overigen' betreft, terwijl de kerkorde (ordinantie 2-2) alleen maar belijdende en doopleden kent. De samenstellers wijzen er ook op dat het hier betreft degenen die in de ledenadministratie zijn opgenomen, maar geen belijdenis hebben gedaan en niet zijn gedoopt. Volgens de kerkorde zijn zij daarom geen lid van de kerk.

Dan volgt er een passage die interessant is, namelijk: "Het is waardevol om na te gaan wie tot deze groep 'overigen' gerekend mogen worden. Helder is dat het hier niet "slechts" gaat om mensen die louter een administratieve relatie hebben met een gemeente van de Protestantse Kerk in Nederland, bijvoorbeeld omdat bij inschrijving hun ouders als dooplid van de kerk

geregistreerd stonden (de categorie van de vroegere 'geboorteleden' zoals de Nederlandse Hervormde Kerk die kende)".

De samenstellers geven verder aan dat de groep 'Overigen' onderscheiden dient te worden van de categorie 'meegeregistreerden'. Die laatste categorie betreft mensen die vermeld worden in de ledenadministratie als gezinsleden/partners van gemeenteleden.

Het jaar 2012 moet als een correctie gezien worden omdat door LRP duidelijk werd dat in de administratie van de landelijke Kerk het aantal geregistreerden van onze Kerk lager was dan de gegevens uit de plaatselijke gemeenten aangaven. Strikt genomen telt de Protestantse Kerk in Nederland op 1 januari 2013 een aantal van 1.720.928 leden, in plaats van 2.085.843.

Een afwijking

Tabel 1. van de Jaarbrief omvat een interessante vergelijking tussen de jaren 2006 en 2013. Met name de overgang van 2011 naar 2012 valt op, toen het ledental ineens met 108.462 werd opgehoogd. Onderstaand overzicht is volgens LRP met tussen haakjes vermeld de ontwikkeling t.o.v. het jaar daarvoor.

Jaar	Totaal ledental	Belijdende leden	Doopleden	Overigen	Vershil t.o.v. vorig jaar
2011	2.044.531	838.751 (-17.180)	912.073 (-21.255)	293.707 (-13.808)	-52.243
2012	2.152.993	833.351 (-5.400)	928.491 (+16.418)	391.151 (+97.444)	97.444

De verhoging of correctie die in 2012 plaatsvond voltrok zich voor 90 procent in de categorie 'Overigen'. En kerkrentmeesters weten uit ervaring dat deze categorie vrijwel

uitsluitend degenen betreffen die tot de categorie "Geboorteleden" gerekend kunnen worden zoals de Nederlandse Hervormde Kerk die destijds kende.

Kerkelijke betrokkenheid in de provincie/regio

Verder biedt de Jaarbrief een helder overzicht over de kerkelijke betrokkenheid, voorzover het de Protestantse Kerk in Nederland betreft, in regionaal verband in relatie tot het aantal inwoners (zie hiernaast).

In relatie tot het inwoneraantal zitten de meeste leden van onze Kerk in Friesland (27,2 pct.) gevolgd door Zeeland (20,3 pct.) en Gelderland (18,3 pct.) en Groningen-Drenthe (18,0 pct.).

De meeste leden van de PKN bevinden zich in Zuid-Holland (25,9 pct.) en Gelderland met 17,7 pct. Zeeland en Noord-Brabant en Limburg scoren het laagst met resp. 3,7 pct. en 5,8 pct.

Gemeente	Totaal	Belijdend	Doop	Overig
Protestants	1.064.529 (51)	425.137 (52)	443.787 (49)	195.605 (54)
Hervormd	781.618 (37,5)	263.958 (32)	368.717 (41)	148.943 (41)
Gereformeerd	228.213 (11)	124.858 (15)	85.540 (9)	17.815 (5)
Luthers	11.483 (0,5)	4.104 (0,5)	4.827 (0,5)	2.552 (0,7)
Totaal	2.085.843	818.057 (39)	902.871 (43)	364.915 (18)

Bovenstaand overzicht geeft aan dat 61 procent van het ledental van de Kerk ressorteert onder protestantse gemeenten; 37,5 pct. van het ledental hoort onder de hervormde gemeenten; 11 pct. van het ledental bij gereformeerde kerken, terwijl 0,5 pct. van de leden van de Kerk onder de lutherse gemeenten gerekend kan worden.

Van het totaal aantal leden dat onze Kerk per 1 januari 2013 had, is 39 pct. belijdend lid, 43 pct. dooplid, terwijl 18 pct. tot de niet in de kerkorde genoemde categorie 'Overigen' behoort. In 2007 bedroegen deze percentages resp. 40, 44 en 16.

Leeftijdopbouw

Van de 2.085.843 leden per 1 januari 2013 behoren 313.759 leden (15 pct.) in de leeftijdscategorie 0 – 19 jaar; 409.938 (19,7 pct.) in de categorie 20 – 39 jaar; 764.779 leden (36,7 pct.) vallen in de categorie 40 – 64 jaar, terwijl 597.367 leden (28,6 pct.) thuishoren in de categorie vanaf 65 jaar.

Onderverdeeld naar de aard van het lidmaatschap, waarbij een vergelijking is gemaakt met de situatie in 2006, is de situatie als volgt:

Provincie	Inwoners	Ledental PKN	In procenten
Friesland	646.817	176.216	27,2
Gelderland	2.015.608	368.571	18,3
Groningen/Drenthe	1.071.474	192.381	18,0
Noord-Brabant en			
Limburg	3.592.818	120.184	3,3
Noord-Holland	2.724.344	157.532	5,8
Overijssel-Flevoland	1.537.530	253.738	16,5
Utrecht	1.245.303	200.552	16,1
Zeeland	381.069	77.300	20,3
Zuid-Holland	3.563.001	539.369	15,1
Nederland	16.777.964	2.085.843	12,4

Ontwikkeling ledental per soort gemeente

De Jaarbrief geeft een duidelijk inzicht in het ledental gerekend naar de verschillende bloedgroepen,

protestants, hervormd, gereformeerd en luthers. Per 1.1.2013 zag dat overzicht er als volgt uit (met tussen haakjes het percentage over het totaal per bloedgroep):

Belijdend lid	2013	2006
t/m 19 jaar	0,1 pct.	0,1 pct.
20 – 39 jaar	9,4 pct.	12,6 pct.
40 -64 jaar	42,3 pct.	46,4 pct.
vanaf 65 jaar	48,2 pct.	40,9 pct.

De percentages maken duidelijk dat

Soort predikanten	2013	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Gemeentepredikanten	1.926	2.018	2.067	2.120	2.166	2.160	2.197
Bijzondere opdracht	577	589	586	591	592	614	626
Beroepbaar	89	68	58	58	41	38	31
Emeriti	1.806	1.734	1.697	1.680	1.661	1.666	1.673
Ontheven met bevoegdheid	342	355	373	368	377	376	370
Idem zonder bevoegdheid	164	168	164	161	170	172	175
Totaal	4.904	4.932	4.945	4.978	5.007	5.026	5.072

Sinds 2006 is het aantal gemeente-predikanten met 271 ofwel ruim 12 pct. gedaald, terwijl het aantal emeriti predikanten met bijna 8 procent gestegen is. Ook opvallend is het aantal beroepbare predikanten dat van 31 (2006) naar 89 (2013) is gestegen.

De Jaarbrief geeft ook een helder inzicht in de ontwikkeling van de leeftijdsopbouw van de predikanten. Uit een overzicht blijkt dat het predikantenbestand van de Protestantse Kerk in Nederland verouderd. Was in

de vergrijzing zich de afgelopen jaren fors heeft doorgezet.

Predikanten

De Jaarbrief biedt een helder overzicht van de ontwikkeling van het aantal predikanten over de periode 2006 – 2013.

2006 nog ruim 40 procent van de predikanten zich in de leeftijdscategorie van 35 – 49 jaar, in 2013 is dat gedaald naar ruim 27 procent. Men verwacht dat de komende tien jaar veel predikanten met emeritaat zullen gaan, ondanks het feit dat de nieuwe pensioenwet enige vertraging tot gevolg zal hebben.

Gemeenten

Vervolgens gaat de Jaarbrief in op de ontwikkeling van het aantal gemeenten naar denominatie. ▶

Dat overzicht is als volgt
(zie hiernaast):

Het soort gemeenten ziet er per
provincie of regio naar de situatie
per 1 januari 2012 als volgt uit:

Soort gemeente	2006	2012
Protestantse gemeente	434 (24 pct.)	703 (43 pct.)
Hervormde gemeente	866 (47 pct.)	600 (37 pct.)
Gereformeerde kerk	465 (26 pct.)	277 (17 pct.)
Evangelisch-Lutherse gemeente	51 (3 pct.)	43 (3 pct.)
Totaal	1.816 gemeenten	1.623 gemeenten

Provincie/regio	Protestantse gemeente	Hervormde gemeente	Gereformeerde kerk	Evangelisch- Lutherse gemeente	Totaal
Friesland	130 (18 pct.)	65 (11 pct.)	35 (13 pct.)	1 (2 pct.)	231 (14 pct.)
Gelderland	99 (14 pct.)	106 (18 pct.)	28 (10 pct.)	7 (16 pct.)	240 (15 pct.)
Groningen-Drenthe	81 (12 pct.)	77 (13 pct.)	57 (21 pct.)	5 (12 pct.)	220 (14 pct.)
Noord-Brabant en Limburg	70 (10 pct.)	49 (8 pct.)	16 (6 pct.)	5 (12 pct.)	140 (9 pct.)
Noord-Holland	92 (13 pct.)	25 (4 pct.)	7 (3 pct.)	8 (19 pct.)	132 (8 pct.)
Overijssel-Flevoland	57 (8 pct.)	48 (8 pct.)	32 (12 pct.)	4 (9 pct.)	141 (9 pct.)
Utrecht	38 (5 pct.)	49 (8 pct.)	17 (6 pct.)	3 (7 pct.)	107 (7 pct.)
Zeeland	59 (8 pct.)	34 (6 pct.)	11 (4 pct.)	2 (5 pct.)	106 (7 pct.)
Zuid-Holland	77 (11 pct.)	147 (25 pct.)	74 (27 pct.)	8 (19 pct.)	306 (19 pct.)
Totaal	703 (100 pct.)	600 (100 pct.)	277 (100 pct.)	43 (100 pct.)	1.623 (100 pct.)

Aantal gemeenten in relatie tot aantal leden

Verder geeft de Jaarbrief inzicht in het aantal gemeenten en het aantal leden per provincie of regio, waardoor een beeld ontstaat van het gemiddeld aantal leden per gemeente. Uit het overzicht blijkt dat dit per regio enorm verschilt (zie hiernaast). Zoals eerder opgemerkt, vormt Zuid-Holland de grootste kerkprovincie met bijna 26 procent van het aantal leden, terwijl in deze provincie met 306 gemeenten ook de meeste gemeenten (bijna 19 pct.) gevestigd zijn. De kleinste regio vormt Zeeland met 77.300 leden ofwel bijna 4 pct. van het totaal aantal leden met 106 gemeenten, wat neerkomt op 6,5 pct. van het totaal aantal gemeenten. Het totaal overzicht geeft aan dat het gemiddeld aantal leden per gemeente 1.285 bedraagt, maar de verschillen per regio zijn erg groot.

Provincie/regio	Aantal leden	Aantal gemeenten	Gemiddeld aantal leden
Friesland	176.216	231	763
Gelderland	368.571	240	1.536
Groningen/Drenthe	192.381	220	874
Noord-Brabant/Limburg	120.184	140	858
Noord-Holland	157.532	132	1.193
Overijssel-Flevoland	253.738	141	1.800
Utrecht	200.552	107	1.874
Zeeland	77.300	106	729
Zuid-Holland	539.369	306	1.763
Totaal	2.085.843	1.623	1.285

Inkomsten

Tenslotte geeft de jaarbrief een overzicht van de inkomsten levend geld (vrijwillige bijdragen, collecten en giften) en van de totale inkomsten (=levend geld vermeerderd met rente, huuropbrengst, pacht e.d.) (zie hieronder).

De Jaarbrief concludeert tenslotte dat de inkomsten levend geld in 2011 voor het eerst gedaald zijn in relatie tot voorgaande jaren en dat de totale inkomsten een onregelmatig beeld vertonen, aldus de heren dr. H.G. Dane en drs. R.E. Bolwijn in de Statistische Jaarbrief 2013.

Inkomsten	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	€	€	€	€	€	€
Levend geld	230.122.000	233.918.000	236.927.972	237.252.925	237.690.026	236.833.440
Index	100	101,6	102,9	103,2	103,3	102,9
Totale inkomsten	267.476.926	274.839.113	281.975.870	283.413.413	277.720.914	277.847.485
Index	100	102,8	105,4	106	103,8	103,9
Aandeel levend geld in totale inkomsten	86 pct.	85,1 pct.	84,0 pct.	83,7 pct.	85,6 pct.	85,2 pct.

Veranderingen in de kerkorde (2)

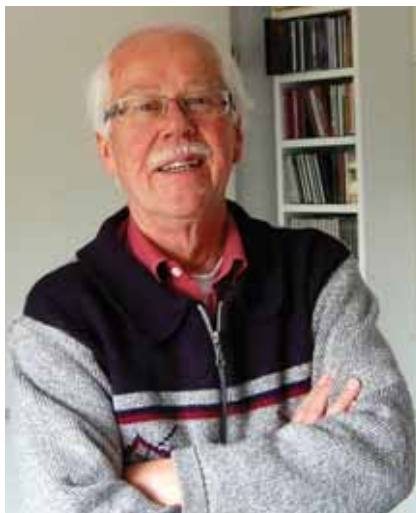
Dr. P. van den Heuvel

In de vorige bijdrage hebben we gezien dat de omvang van veel kerkelijke vergaderingen kleiner is geworden. Omdat dikwijls minder mensen beschikbaar zijn om taken te vervullen. Daarnaast is er ook een aanzet gegeven tot deregulering: sommige regelingen zijn vereenvoudigd, bij andere bepalingen is het mogelijk gemaakt daar flexibel mee om te gaan.

Vereenvoudigingen

Veel van de wijzigingen zijn erop gericht de procedures te vereenvoudigen. Soms betreft dat een kleine wijziging, waarvan de meesten niets zullen merken. Bijvoorbeeld dat bij vertrek van de predikant de akte van losmaking voortaan niet meer namens het breed moderamen van de klassicale vergadering hoeft te worden ondertekend. Die bepaling werd als overbodig en bureaucratisch beschouwd. Voortaan is het voldoende een afschrift naar de scriba van de klassicale vergadering te sturen (ord. 3-5-5).

Belangrijker zijn de wijzigingen die zijn aangebracht in de verkiezingsregeling. Daar heeft elke gemeente jaarlijks (of elke twee jaar) mee te maken. Ord. 3-6 is grondig herzien. Er is geprobeerd meer aan te sluiten bij de praktijk in de gemeenten. Er zijn tussenkopjes geplaatst om de regeling overzichtelijker te maken. Een van de problemen was dat bij de verkiezing via dubbeltallen zelfs als er maar één aanbeveling was ingediend, voor alle vacatures dubbeltallen moesten worden opgemaakt. Dat bleek in de praktijk onhaalbaar en ook onnodig. In de nieuwe regeling is bepaald dat pas als er vijf aanbevelingen voor een vacature zijn binnengekomen, het opstellen van een dubbeltal verplicht is. En dan alleen voor die bewuste vacature! Deze wijziging zal veel problemen voorkomen.

Dr. P. van den Heuvel.

De perforatieregeling is vereenvoudigd. Voorheen moest voor het overschrijven naar een gemeente van voorkeur door de kerkenraad van de woongemeente schriftelijk toestemming worden verleend. Dat werd als een bureaucratische bepaling ervaren. Ook wanneer duidelijk was dat niemand bezwaar had, moest een brief met toestemming worden verzonden. Nu is het voldoende dat de kerkenraad van de woongemeente op de hoogte wordt gesteld en kan met stilzwijgende instemming worden volstaan (ord. 2-5-3). Voorheen werd bij verhuizing het voorkeurlidmaatschap automatisch beëindigd. Wilde men ingeschreven blijven bij de voorkeurgemeente, dan moest een nieuwe procedure van overschrijving worden gestart (zelfs bij verhuizing naar aan andere wijkgemeente in dezelfde stad). Die bepaling is gewijzigd: bij verhuizing blijft het voorkeurlidmaatschap van kracht, tenzij de betrokkene zelf of de kerkenraad van de voorkeurgemeente dat niet langer zinvol vindt (ord. 2-5-3 sub c).

De samenstelling van de algemene kerkenraad wordt meer aan de plaatselijke gemeente overgelaten. Voortaan is in ord. 4-9-2 alleen bepaald dat van elk ambt een

minimum aantal in de AK aanwezig moet zijn, maar de verhoudingen tussen de ambten worden bij een AK van meer dan 10 leden niet langer precies voorgeschreven.

Ook de samenstelling van de colleges van diakenen en kerkrentmeesters in een gemeente met wijkgemeenten is vereenvoudigd. Voorheen waren de diakenen en kerkrentmeesters die lid waren van de algemene kerkenraad automatisch ook lid van het college. Daarnaast kon de algemene kerkenraad op voordracht van de wijkraden andere leden in het college benoemen. In de nieuwe regeling is de samenstelling helemaal aan de plaatselijke gemeente overgelaten. De algemene kerkenraad benoemt alleen nog – op voordracht van het college – de voorzitter, secretaris en penningmeester (ord. 11-4-2).

De regels voor de samenstelling van de klassicale vergaderingen en de generale synode zijn versoepeld. Ze bestaan voor 30 pct. uit predikanten, 20 pct. ouderlingen, 20 pct. ouderlingen-kerkrentmeester en 30 pct. diakenen. Er is een rooster dat aangeeft uit welk ambt moet worden afgevaardigd. De nieuwe bepalingen geven meer ruimte om daarin wat te 'schuiven'. Als een kerkenraad of klassicale vergadering volgens het rooster een diaken moet afvaardigen, terwijl er juist een ouderling-kerkrentmeester beschikbaar is (of omgekeerd), dan bieden de nieuwe regelingen daarvoor openingen (ord. 4-14-3; 4-25-3). Uiteraard binnen zekere grenzen: het zou immers niet goed zijn als er in een meerdere vergadering van een sterke oververtegenwoordiging van bijvoorbeeld predikanten of diakenen sprake zou zijn. De bepaling dat een vervanger naar de klassicale vergadering hetzelfde ambt moet dragen, is vervallen (ord. 4-14-4). ▶

Nog een laatste voorbeeld waar de regels zijn verruimd: de samenstelling van de colleges voor het opzicht en voor de behandeling van bezwaren en geschillen was strikt geregeld.

Voor elk lid werd een secundus aangewezen die aan dezelfde vereisten moest voldoen. In de praktijk bleek het daardoor vaak moeilijk om binnen een redelijke termijn een zitting te beleggen met een college van de voorgeschreven samenstelling. In de nieuwe regelingen worden voor de colleges naast de leden toegevoegde leden benoemd die als plaatsvervaarders bevoegd zijn voor elk lid van het college waar te nemen. Wanneer dat nodig is kan voortaan ook op de (toegevoegde) leden uit een andere regio een beroep worden gedaan. Daardoor kan uit een veel groter bestand worden geput om voldoende beschikbare leden te vinden om een zitting te houden met het vereiste aantal leden.

Verschuiving van taken

Een klacht vanaf het begin was dat aan de classicale vergaderingen teveel bestuurlijke taken waren opgedragen. Het gaat daarbij vaak om technische besluiten, waarvoor specifieke kennis van zaken vereist is of waarbij kerkordelijke procedures moeten worden gecontroleerd. Die kunnen doeltreffender worden genomen door een kleiner orgaan dat daarvoor is toegerust. Het gaat daarbij bij voorbeeld om het vaststellen van de grenzen van een gemeente, de samenvoeging van gemeenten, het wijzigen van de naam van een gemeente, het vormen van een nieuwe gemeente of van een wijkgemeente van bijzondere aard, enzovoorts. Hoe kan een grote vergadering van wisselende samenstelling, die maar enkele keren per jaar vergadert, zich een oordeel vormen over dit soort zaken?

Nu is resoluut besloten de bestuurlijke taken van de classicale vergaderingen op te dragen aan het breed moderamen, dat frequenter vergadert, in kleinere samenstelling, zodat het beslissingstraject efficiënter kan plaatsvinden. Op deze wijze wordt de agenda van de classicale vergadering ontlast, zodat zij zich meer kan richten op haar kerntaken: een

De orgelbank

De orgelbank van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer biedt plaatselijke gemeenten de mogelijkheid hun pijporgel te koop aan te bieden. Gedïnteresseerden kunnen specifieke informatie over de aangeboden orgels opvragen.

Afgelopen maand is in het bestand opgenomen een Slooff-orgel met 11 stemmen verdeeld over twee klavieren en vrij pedaal. Na verwerking van deze mutatie zijn er in totaal 8 orgels in ons bestand opgenomen.

Voor gedetailleerde informatie over de orgelbank kunt u contact opnemen met:

Centraal Bureau VKB Tel. (078) 639 36 63,
e-mail n.dejong@kerkrentmeester.nl
of raadpleeg het actuele aanbod op onze website:
www.kerkrentmeester.nl

ontmoetingsplaats te zijn voor de gemeenten in de regio, het bevorderen en voeren van het kerkelijk gesprek, het stimuleren van de missionaire arbeid.

Verduidelijking

De kerkorde maakte geen helder onderscheid tussen ontheffing van de werkzaamheden en ontheffing van het ambt. Ook was er onduidelijkheid of een emeritus predikant nog ambtsdrager is. Om daarin meer helderheid te verschaffen worden de predikanten nu in twee categorieën onderscheiden:

- de dienstdoende predikanten, waartoe de gemeentepredikanten behoren, maar ook de predikanten in algemene dienst en de predikanten die in dienst zijn van een instelling; en
- de predikanten buiten vaste bediening. Tot deze categorie behoren de emeritus predikanten, maar ook de beroepbare predikanten (dat zijn predikanten die losgemaakt zijn van de gemeente of ontheven van de werkzaamheden en die beroepbaar zijn) en de overige van de werkzaamheden ontheven predikanten (die geen beroep in overweging kunnen nemen).

Al deze predikanten vallen onder de aanduiding predikanten van de kerk (ord. 3-15).

Onduidelijk was ook hoe een

voormalig predikant die van het ambt ontheven was, opnieuw beroepbaar zou kunnen worden gesteld. Daarvoor is nu een heldere procedure aangegeven: via de kleine synode, een nieuw onderzoek door de geschiktheidscommissie en opnieuw een colloquium (ord. 3-26-1a).

Vernieuwing

De afgelopen tien jaar heeft de kerk nadrukkelijk ingezet op de missionaire roeping. Er werden pioniersplekken aangewezen en een aanzet gegeven tot gemeentestichting. Daarbij stuitte men op het probleem dat de kerkorde daarin niet voorzag. Om daaraan tegemoet te komen is nu een nieuw artikel over missionaire gemeenten opgenomen (ord. 2-18a) dat ruimte schept om in een missionaire situatie op een creatieve manier tot gemeentevorming te komen.

In een volgende bijdrage zal nader worden ingegaan op de wijzigingen die specifiek betrekking hebben op het beheer.

Ds. Van den Heuvel is emeritus predikant van de Protestantse Kerk in Nederland, was lid van het College voor de Kerkorde en is medeauteur van de "Toelichting op de kerkorde" die deze zomer verschenen is.

Enkele beleidszaken van de RPG

Begin september jl. bracht de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving (RPG) verslag uit van de actie Kerkbalans 2013, die van 13 t/m 27 januari 2013 gehouden werd onder het motto "Wat is de kerk jou waard?". In deze editie van "Kerkbeheer" wordt het eerste deel opgenomen.

1. Doelstelling

De Raad voor de Plaatselijke Geldwerving van de Protestantse Kerk in Nederland (RPG) stelt zich ten doel het bevorderen en stimuleren van de geldwerving ten behoeve van het kerkenwerk in de plaatselijke gemeenten. De belangrijkste activiteit op dit vlak is het ondersteunen van de actie Kerkbalans, de belangrijkste inkomstenbron van de gemeenten in de Protestantse Kerk.

Deze interkerkelijke actie wordt gecoördineerd door de Interkerkelijke Commissie Geldwerving (ICG), waarin de Raad met twee leden en twee adviseurs vertegenwoordigd is.

2. Kerkbalans nieuwe stijl

Zeven jaar geleden introduceerde de ICG de vernieuwde strategie van Kerkbalans - Kerkbalans Nieuwe Stijl (KBNS). Kernbegrippen daarvan zijn verbreden (randkerkelijken en niet-betalende leden uitdagen om aan Kerkbalans te gaan bijdragen) en verdiepen (betalende leden vragen om een extra inspanning).

Tijdens de persconferentie ter gelegenheid van de start van de actie Kerkbalans 2013 is in de presentatie van de RPG opnieuw vastgesteld dat Kerkbalans Nieuwe Stijl weliswaar effectief is indien toegepast, maar dat te weinig gemeenten die toepassing daadwerkelijk effectueren. Tevens blijkt dat de bekendheid met (de inhoud van) Kerkbalans nieuwe stijl tanende is, onder meer door verloop binnen de colleges van kerkrentmeesters.

Alle reden om e.e.a. opnieuw onder de aandacht te brengen en gemeenten nóg intensiever te gaan ondersteunen bij het uitvoeren van de elementen ervan.

3. Project Ondersteuning Plaatselijke Geldwerving (OPG)

De Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk heeft, op verzoek van de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving, besloten per 1 februari 2013 te starten met het project Ondersteuning Plaatselijke Geldwerving (kortweg OPG). Het project sluit naadloos aan op het beleidsthema 'Ontzorgen plaatselijke gemeenten' uit het beleidsplan 'Met hart en ziel' van de Dienstenorganisatie voor de periode 2013-2016.

Met het project OPG worden gemeenten geholpen bij de plaatselijke kerkrentmeesterlijke geldwerving. Het team OPG werkt samen met de adviseurs Kerkbalans van de RPG en met andere specialisten binnen de Dienstenorganisatie, zoals de gemeenteadviseurs Kerkbeheer en LRP, en ook met de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer (VKB). Uiteraard speelt de actie Kerkbalans een grote rol. De actie Kerkbalans is immers, met een gezamenlijke opbrengst van meer dan 180 miljoen Euro, verreweg de grootste inkomstenbron voor de lokale Protestantse Kerk-gemeenten. Aansluitend op 'Kerkbalans nieuwe stijl', helpt het projectteam OPG, met behulp van bestaande en nieuwe technieken, gemeenten om de actie Kerkbalans nog effectiever te maken.

Overigens is de ondersteuning niet uitsluitend gericht op de actie Kerkbalans. Ook andere vormen van geldwerving komen aan de orde, gemeenten worden ondersteund met een mix van mogelijkheden. Het team OPG sluit daarbij aan op de uitvoeringsaspecten van KBNS, maar adviseert en helpt dikwijls ook met

andere middelen. Door vrijwilligers te helpen met het vergroten van hun kennis, maar vooral het verbeteren van praktische vaardigheden. Er is een toolkit ontwikkeld, die naar gelang de behoefte van de gemeente flexibel kan worden ingezet. De toolkit bestaat uit concrete producten zoals stappenplannen, instructies en instrumenten voor lokale vrijwilligers. Daarnaast biedt het projectteam persoonlijke ondersteuning bij de implementatie met training en coaching.

Mede dankzij de wervingsactiviteiten van de RPG en de VKB mag het project zich verheugen in een grote belangstelling vanuit plaatselijke gemeenten: voor 2013 is de doelstelling om minstens 100 gemeenten in het project te betrekken ruimschoots gehaald. Momenteel wordt het project OPG met enthousiasme uitgerold en hopelijk zijn de inspanningen voldoende om al met de actie Kerkbalans 2014 de tendens van toch dalende bijdragen naar boven om te buigen.

4. Samenstelling van de RPG

De Raad voor de Plaatselijke Geldwerving wordt voorgezeten door Leonie Bos, predikant te Gouda. Secretaris is Matthijs van Seventer en Alie Hellinga vervult de functie van penningmeester. Daarnaast zijn ook Elly de Haan en Willem Roseboom lid van de raad. De raad wordt geadviseerd door Kees van den Berg (Dienstenorganisatie), Rook Belder en Bert van Rijssen (beide VKB).

KORTE HANDLEIDING KERKBALANS

R.M. Belder

In onderstaand overzicht zijn de meest elementaire onderdelen genoemd die voor kerkrentmeesters van belang zijn voor de actie Kerkbalans (Nieuwe Stijl), waaruit blijkt dat de kerkrentmeester vrijwel het gehele jaar door met Kerkbalans bezig is.

1. Nazorg

Ga deze maand na of alle opmerkingen die de Kerkbalanslopers in januari noteerden, verwerkt zijn en of daaraan de nodige aandacht is besteed? Voorkomen moet worden dat Kerkbalanslopers het verwijt krijgen dat niets met hun opmerkingen gedaan is.

2. Begrotingsoverleg

Meerjarenbegroting bijstellen op basis van het door de kerkenraad vastgestelde beleidsplan. Vervolgens de begroting voor het nieuwe jaar opstellen. Tevoren overleg voeren met het college van diakenen en de zendingscommissie of ZWO-commissie. In dat overleg wordt tevens het collecterooster voor het nieuwe jaar opgesteld.

3. Bespreking van uitkomsten

Alle resultaten van de actie Kerkbalans van januari zijn in het najaar geanalyseerd. Hoe zit het met de gemiddelde bijdrage per betaald adres? Wijkt deze in negatieve zin af van die van omliggende gemeenten of van die van de regio? Dat kan een handvat zijn om gemeenteleden aan te sporen meer te geven.

Maak een selectie van de hoogte van de bijdragen (b.v. < € 50, € 50 - € 150, € 150 - € 300, enz.) en van de leeftijds-categorieën, zodat er een duidelijk beeld ontstaat over het geefgedrag in uw gemeente.

Ga vervolgens het bijdragersbestand in categorieën verdelen en neem ieder jaar een afzonderlijke categorie die apart benaderd wordt. Om te beginnen met de categorie bijdragers vanaf 55 jaar. Vervolgens de categorie 35 – 55 jaar. En benader een volgend jaar degenen die 50 of minder per jaar geven. Dit is het onderdeel "Verdiepen" volgens Kerkbalans Nieuwe Stijl.

4. Beoordeling teksten

Maak voor iedere doelgroep dus een aparte brief. Als u twijfelt of u de juiste snaar geraakt heeft, kunt u uw brief voorleggen aan de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving die over enkele deskundigen beschikt die bereid zijn gratis uw tekst te beoordelen. Mailen naar: r.belder@kerkrentmeester.nl of rmbelder@hetnet.nl. De eventueel herziene tekst krijgt u zo spoedig mogelijk terug.

5. Publicaties

Naast een folder - maar beter is dus om per doelgroep gemeenteleden te benaderen door middel van een gepersonificeerde brief - is het belangrijk om in het kerkblad regelmatig berichten over Kerkbalans op te nemen. Modelteksten zijn te downloaden van de website www.kerkbalans.nl

6. Kerkbalansspecial

Gemeenteleden confronteren met een uitgebreide begroting om zo het bijdrageniveau te verhogen, werkt meestal niet. Het gaat erom dat gemeenteleden duidelijk wordt gemaakt waar hun bijdrage voor nodig is. Met andere woorden: duidelijk maken wat de betekenis van de kerk is.

Dat kan b.v. als volgt:

- De kerk, waar elke zondag de verkondiging van het Evangelie plaatsvindt en die veel mensen tot steun is.
- De kerkelijke gemeente, die zich inzet voor de medemens, zoals door het bezoeken van zieken, ouderen en zwakken in onze samenleving die extra aandacht nodig hebben.
- De kerkenraad, die aandacht geeft aan de jeugd door middel van jeugd- en jongerenwerk.
- De kerkgemeenschap, die probeert mensen die aan de rand van de samenleving terecht gekomen zijn, weer een menswaardig bestaan te bieden.
- De kerk, die zich inzet voor onze samenleving in haar geheel.
- De kerkelijke gemeente, die een al dan niet monumentaal kerkgebouw onderhoudt, dat in ons dorp of in onze wijk het beeld bepaalt.

Gebruik hiervoor b.v. het kerkblad dat met kerst verschijnt en maak daar een Kerkbalansspecial van door alle onderdelen van het kerkenwerk, voorzien van foto's, onder de aandacht van de gemeenteleden te brengen.

7. Website

Veel gemeenten beschikken inmiddels over een eigen website. Maak daarvan ook voor de actie Kerkbalans optimaal gebruik. Wanneer u dit zelf niet zo beheerst, zijn er vast (vaak jonge) gemeenteleden die u daarbij willen helpen.

8. Overige publiciteit

Ga in overleg met omliggende kerkelijke gemeenten en biedt gezamenlijk de redactie van huis-aan-huis-bladen een artikel aan over de betekenis van het kerkenwerk. Wanneer dit zo breed mogelijk, dus samen met verschillende gemeenten, wordt aangepakt, zullen redacties van deze bladen zeker bereid zijn vóór de actieperiode ruimte in hun krant ter beschikking te stellen.

Dit krijgt nog meer effect wanneer u een welwillende journalist bereid vindt dit vakkundig te begeleiden.

9. Benaderen Kerkbalanslopers

Iedereen heeft het tegenwoordig erg druk en veel agenda's zijn vol gelopen wanneer geprobeerd wordt om afspraken te maken voor een bespreking of ontmoeting. De actieperiode van Kerkbalans is al vroeg bekend. Ga daarom begin oktober reeds uw Kerkbalanslopers benaderen voor hun medewerking in januari a.s.

10. Betrokkenheid jongeren

In veel gemeenten wordt jaarlijks een teken-/kleuractie gehouden over Kerkbalans. Via de leiding van de jongerenclubs wordt de jeugd benaderd en zo komt zij al in een vroeg stadium in aanraking met de actie Kerkbalans. Maak voor een intensieve benadering van jongeren gebruik van de diensten van het Jongerenproject Protestantse Kerk (JOP). Zie ook de informatiekrant die daarover in mei 2011 verschenen is en die aan alle colleges van kerkrentmeesters is verzonden. Tel. 030 – 880 18 80 en e-mail www.pkn.nl

11. Randkerkelijken

In bijna iedere gemeente heeft men wel te maken met kerkleden die 'randkerkelijken' genoemd worden en die niets of vrijwel niets bijdragen. Onder een randkerkelijke wordt in dit verband verstaan, iemand die:

- in de administratie van de gemeente voorkomt;
- de laatste 5 jaar geen Kerkbalans bijdrage betaald heeft; en
- vrijwel nooit naar de kerk gaat.

Het benaderen van deze gemeenteleden vraagt in dit verband een aparte aanpak. Wanneer colleges van kerkrentmeesters daartoe willen overgaan, dan kunnen zij zich voor de verdere gang van zaken laten voorlichten door de Kerkbalans Adviseurs. Afspraken met hen kunnen worden gemaakt via het secretariaat van de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving in Dordrecht (tel. 078 – 63.93.661) of via de website www.kerkbalans.nl. Dit betreft het onderdeel "Verbreden" van Kerkbalans Nieuwe Stijl.

Zie verder de weergave van de inleiding van ds. mr. J.P. van Ark in het blad "Kerkbeheer" van mei 2011 over de Missionaire gemeente en de brochure "30 Kansrijke modellen voor de missionaire gemeente" (uitgave: Protestantse Kerk, tel.030 – 880 13 17).

12. Organisatie en inzamelavond

Belangrijk is om vlak voordat de actie begint in het kerkblad een bericht op te nemen dat b.v. in de komende week de Kerkbalanslopers langs komen voor de vrijwillige bijdrage voor het nieuwe jaar en dat de antwoord-enveloppe op (datum noemen) door de Kerkbalansloper wordt opgehaald. Dat vergemakkelijkt het werk van de Kerkbalansloper.

Om het contact met de Kerkbalanslopers te onderhouden, is het belangrijk dat er een inzamelavond wordt gehouden, te organiseren door het college van kerkrentmeesters. De Kerkbalanslopers worden uitgenodigd om

op die avond hun enveloppen en de opmerkingen op de looplijsten in te leveren.

Zorg dat op die avond ook een predikant en een ouderling aanwezig zijn, zodat de Kerkbalanslopers hun opmerkingen van b.v. pastorale aard, direct kwijt kunnen.

Alle opmerkingen die op de looplijsten vermeld staan, worden geïndividueerd. Aantekeningen van pastorale en/of diaconale aard kunnen direct ter afwerking aan de kerkenraad worden doorgegeven. Het is dan de taak van de kerkenraad om er voor te zorgen dat aan deze opmerkingen op een of andere manier aandacht wordt besteed

13. Bedankje en publicatie

Om de gemeenteleden zo spoedig mogelijk te informeren over het verloop van de actie Kerkbalans die in de voorgaande maand is gehouden, is het noodzakelijk om in het kerkblad van februari, en vanzelfsprekend ook op de website van de gemeente, een publicatie op te nemen. Er zijn gemeenten die de gemeenteleden een persoonlijk bedankbriefje schrijven, hetgeen een stimulerende werking heeft.

Vanzelfsprekend worden de Kerkbalanslopers ook persoonlijk bedankt voor hun medewerking. Bij die gelegenheid is het aardig om het bedrag van hun wijk te vermelden en als vergelijking het bedrag van de actie Kerkbalans van vorig jaar.

14. Tussentijdse publicatie

In vrijwel alle gemeenten zal in april duidelijk zijn welk financieel beeld de actie Kerkbalans te zien geeft. Omdat het van belang is dat gemeenteleden ook op dit punt zo volledig mogelijk worden geïnformeerd, is het denkbaar een publicatie op te nemen waarin vergelijkingen worden gemaakt met de situatie van het jaar daarvoor. Zoals: het bedrag aan toezeggingen, het aantal toezeggers, het aantal leden, e.d.

15. Eindrapportage

Voor de zomer zal het in vrijwel elke gemeente bekend zijn wat de eindstand is van de in januari gehouden actie Kerkbalans. In het kerkblad van juni kan dan een eindrapportage geplaatst worden. De Raad voor de Plaatselijke Geldwerving publiceert in zijn verslag veel financiële gegevens over o.a. de hoogte van de toezeggingen van Kerkbalans, de werkelijk betaalde bijdragen van het jaar daarvoor en andere belangrijke gegevens. Vaak worden deze gegevens per regio/provincie vermeld. Dan blijkt dat de verschillen in omvang van de bijdragen soms relatief groot zijn.

Vaak is dit historisch verklaarbaar omdat bepaalde gemeenten sinds vele tientallen jaren elk jaar een forse opbrengst uit bezit boeken (pacht- en huuropbrengsten). Om de situatie in de eigen gemeente goed te kunnen vergelijken, is het aan te bevelen om bij enkele omliggende kerkelijke gemeenten de gegevens op te vragen over de gemiddelde bijdrage per bijdrager, per toezegger en per lid. Gemeenteleden worden dan bepaald bij het geefgedrag in omliggende gemeenten. Dat spreekt vaak erg aan.

Vorbereidingen Actie Kerkbalans 2014

Veel kerkrentmeesters zijn al druk bezig met de voorbereidingen van Kerkbalans 2014. En terecht, want een zorgvuldige voorbereiding leidt altijd tot een succesvollere actie. Graag willen wij in dat verband nog eens de aandacht vragen voor enkele elementen in de actie Kerkbalans 2014..

Publiciteit

Publiciteit is belangrijk. Het vestigt de aandacht op Kerkbalans, niet alleen bij de trouwe bijdragers maar bij alle gemeenteleden en (niet onbelangrijk) ook bij andere inwoners van uw woonplaats die best mogen weten dat er een actieve kerkelijke gemeente in hun omgeving werkt. Publiciteit voor Kerkbalans motiveert ook de vele vrijwilligers die voor uw actie worden ingeschakeld.

Zoals ieder jaar wordt ook landelijke publiciteit voor Kerkbalans gemaakt, dit keer met een advertentiecampaignedagbladen. Deze campagne ondersteunt alle plaatselijke initiatieven die door de gemeenten zelf worden ontplooid. Daarbij kunt u natuurlijk gebruik maken van alle door de landelijke Kerkbalans organisatie beschikbaar gestelde materialen (te bestellen met het begin september aan u gezonden bestelformulier, of online via www.kerkrentmeester.nl of www.kerkbalans.nl).

Al eerder benadrukten wij het belang van spandoeken of banieren die veel aandacht van passanten van uw kerkgebouw krijgen. Daarnaast zijn er de posters die gemeenteleden voor hun eigen raam kunnen hangen.

Een belangrijk medium ter ondersteuning van uw actie vormen de huis-aan-huisbladen die uw gemeenteleden iedere week ontvangen. De redacties daarvan nemen graag kopij op van plaatselijke organisaties, óók kerken! Een leuk stukje over Kerkbalans, bij voorkeur opgeluisterd met een interview met een Kerkbalans vrijwilliger (mèt foto) wordt meestal wel geplaatst en kan zich verheugen

in een groot lezerspubliek. Adressen van redacties van huis-aan-huisbladen uit uw omgeving vindt u gemakkelijk door de titel van het betreffende blad in Google in te tikken.

Plaatsing van zo'n artikeltje vergt overigens wel wat overleg met buurgemeenten en parochies die ook in het verspreidingsgebied van de betreffende krant liggen.

En dan is er natuurlijk uw eigen kerkblad. Wij raden u met klem aan om in de komende maanden iedere maand een artikel aan Kerkbalans te wijden. De voorbeeldartikelen op www.kerkbalans.nl zijn met het oog op de vernieuwde campagne aangepast. Inhoud van de artikelen: in november een herinnering aan leden die wel toegezegd, maar nog niet betaald hebben aan Kerkbalans 2013, in december een hoofdartikel met uitleg van het nieuwe thema, in januari de aankondiging van de aftrap van de actie 2014, in februari/maart een indicatie van de eerste resultaten en in april de einduitslag met een financieel overzicht en de effecten ervan op de begroting van de gemeente.

Mogelijkheid van later bestellen

Ieder jaar wordt verzocht de Kerkbalans bestelling tijdig (dat wil zeggen vóór 20 oktober) bij de VKB aan te leveren. Bestellingen die later binnenkomen worden natuurlijk wel in behandeling genomen, maar levering in december kan dan niet worden gegarandeerd. Veel gemeenten hebben echter moeite om deze "deadline" te halen omdat de begroting, een belangrijk onderdeel in de foldertekst, pas in november door de kerkenraad wordt vastgesteld. Vandaar dat aan gemeenten die de bestelling online verrichten, de mogelijkheid wordt geboden om uiterlijk 20 november te bestellen. Een extra argument om uw bestelling online te doen, naast de eveneens belangrijke kostenvoordelen van online bestellen!

Inspiratiekrant

Ook voor Kerkbalans 2014 is er de Inspiratiekrant die begin september werd toegezonden. De krant wordt overal goed ontvangen. Er zijn gemeenten die inmiddels al honderden exemplaren hebben besteld en duidelijk van plan zijn de krant niet alleen aan het Kerkbalans kader uit te reiken. Ons advies: maak gebruik van dit nieuwe medium en reik het in ieder geval aan al uw Kerkbalans lopers uit!

Actie Kerkbalans 2014: van 12 tot 26 januari

Onderstaand artikel kunnen kerkbladredacteuren gebruiken wanneer zij in de komende periode een algemeen voorlichtende publicatie voor hun kerkblad willen maken. Het kan ook gebruikt worden om aan de redactie van het regionale huis-aan-huis-blad aan te bieden om dit eind december a.s. op te nemen. Zeker wanneer men hieraan een regionale inkleuring geeft, zijn deze redacties best bereid een dergelijke publicatie op te nemen.

R.M. Belder

In januari a.s. is het 40 jaar geleden dat de Interkerkelijke Commissie Geldwerving (ICG) de eerste interkerkelijke geldwervingsactie coördineerde onder de naam "Kerkbalans". Het doel van Kerkbalans is een jaarlijkse geldwervingsactie houden, die vanuit de landelijke kerken wordt voorbereid en ondersteund, om financiële middelen bijeen te krijgen met het oog op de voortgang van het kerkenwerk in de eigen plaatselijke kerkelijke gemeente en parochie.

Wat is kerkenwerk?

Wat houdt het werk van de kerk in deze tijd in? Tijdens de zondagse kerkdiensten, waarin de Woordverkondiging wordt gedaan en waar het christelijk geloof wordt beleden, komt de kerkelijke gemeente samen om te leren en te vieren. Want geloven kun je niet alleen. Maar de plaatselijke kerkelijke gemeente doet daarnaast nog veel meer. Als kerkelijke gemeenschap, dus gemeenschap van mensen met verschillen van inzicht, vindt men toch een aantal gemeenschappelijke dingen belangrijk. Dat zijn zaken als solidariteit, verbondenheid, zorg en aandacht voor mensen, elkaar vasthouden in blijdschap en verdriet. Voorbeelden hiervan zijn:

- De kerk, waar elke zondag de verkondiging van het Evangelie plaatsvindt, die veel mensen tot steun is.
- De kerkelijke gemeente, die zich inzet voor de medemens, zoals door het bezoeken van zieken, ouderen en zwakkeren in onze samenleving die extra aandacht nodig hebben. Waar diaconaat, hulp en ondersteuning van

kwetsbare mensen in eigen land en in het buitenland, in de praktijk wordt gebracht.

- De kerkenraad, die aandacht geeft aan de jeugd door middel van jeugd- en jongerenwerk.
- De kerkgemeenschap, die probeert mensen die aan de rand van de samenleving terecht gekomen zijn, weer een menswaardig bestaan te bieden.
- De kerk, die zich inzet voor onze samenleving in haar geheel.
- De kerkelijke gemeente, die een al dan niet monumentaal kerkgebouw onderhoudt, dat in ons dorp of onze stad het beeld bepaalt.

Dit zijn in grote lijnen de activiteiten die door een kerkelijke gemeente worden verricht en die dan ook 'kerkenwerk' worden genoemd.

Vrijwilligers

De Kerk is een vrijwilligersorganisatie, hetgeen o.m. betekent dat zij door vrijwilligers wordt aangestuurd en dat bijna al het uitvoerende werk door vrijwilligers wordt verricht. Dat gebeurt, in de meest letterlijke zin van dat woord: "Pro Deo". Toch heeft iedere kerkelijke gemeente met vaste uitgaven te maken. Vrijwel iedere gemeente heeft een (parttime of full time) predikant en/of kerkelijk werker in dienst. Dat zijn speciaal opgeleide mensen die 'beroepsmatig' hun werkzaamheden verrichten en dus recht hebben op een passende rechtspositie en salarisregeling.

Daarnaast zijn er nog wat geringere kosten, zoals voor kosters- en beheerswerkzaamheden (in veel gemeenten gebeurt dat werk ook door vrijwilligers!), de vergoeding aan de organist(en), enz. Andere kosten waar de kerkelijke gemeente

mee te maken heeft, zijn o.a. het onderhoud van de gebouwen, verwarming en verlichting. Omdat de kerkelijke gemeenten deel uitmaken van een groter geheel, namelijk van de landelijke kerkelijke organisaties, moet iedere gemeente ook een bijdrage betalen voor het werk dat op classicaal en synodaal – kort gezegd: regionaal en landelijk – niveau van de Kerk wordt verricht. Dus ondanks het vele werk dat wordt verricht door ongeveer 150.000 vrijwilligers (kerkenraadsleden, kosters, administratieve medewerkers, zieken- en ouderenbezoekers, jeugdwerkleiders, mensen die beheerswerkzaamheden uitvoeren), heeft de Kerk ook geld nodig om haar predikant te betalen en om ervoor te zorgen dat de overige kosten, zoals die hiervoor genoemd zijn, betaald kunnen worden.

Financiën van de Kerk

De Kerk in Nederland moet zich zelf bedruipen. Zij krijgt van niemand subsidie, dus ook niet van de Rijksoverheid. Sommige mensen denken dat dit wel zo is, maar dat is een fabel. Wanneer de kerkelijke gemeente de beschikking over een rijksmonument heeft, krijgt zij wel een restauratiesubsidie, maar die krijgen ook de eigenaren van een molen of een monumentale boerderij. Maar voor de echte kerkelijke activiteiten, zoals die hiervoor zijn genoemd, is de kerkelijke gemeente geheel op zichzelf aangewezen.

Sommige gemeenten beschikken over onroerend goed dat in het verleden verworven of geschonken is en waar jaarlijks huur- of pachtopbrengsten uit worden genoten. Ook zijn er gemeenten die in het verle-

den legaten hebben ontvangen waar zij nu nog het vruchtgebruik (rente) van genieten. Met de wekelijkse collecten vormen deze inkomsten ongeveer 15 á 20 pct. van de inkomsten die gemeenten jaarlijks nodig hebben. Dus 80 á 85 pct. van de inkomsten moet door de gemeenteleden zelf bijeen worden gebracht. Dat noemt men de (Vaste) Vrijwillige Bijdragen. In de Protestantse Kerk in Nederland doen zo'n 1.200 gemeenten, onder de naam "Kerkbalans", een persoonlijk beroep op de gemeenteleden met de vraag wat het hun waard is dat de kerk in de eigen woongemeenschap in stand blijft.

Wat is het mij waard?

De Kerk is het waard om ons voor in te zetten. De vraag 'Wat is de kerk mij waard?' kan ook worden omgekeerd in: 'Wat kan ik voor de Kerk betekenen?'. Gemeenteleden kunnen veel voor de kerk doen:

- door aanwezig te zijn in de wekelijkse eredienst;
- door zich in te zetten als vrijwilliger in het plaatselijke kerkenwerk, waarbij iedereen met haar/zijn eigen inbreng welkom is; en
- door een geldelijke bijdrage aan de plaatselijke kerk te geven.

Het is, zoals we hiervoor aangaven, van groot belang dat er in ons dorp of wijk een kerkgemeenschap is. Een kerkgemeenschap die God dient en zorg heeft voor ons en onze medemens. Een kerk die het waard is om ook in de toekomst kerk te kunnen zijn. Daar gaat het om bij de actie Kerkbalans 2014, die van 12 tot 26 januari 2014 wordt gehouden.

Met Kerkbalans het jaar rond

November

Publiciteit

Naast de folder of de brief, die gebruikt wordt om gemeenteleden voor de Actie Kerkbalans te benaderen, is het ook gewenst om publicaties in het kerkblad te maken om gemeenteleden over het financiële reilen en zeilen te informeren. Om het kerkenwerk bij een bredere groep van de plaatselijke bevolking onder de aandacht te brengen, is het aan te bevelen om in december aan de redactie van een streekblad of een huis-aan-huiskrant een artikel aan te bieden waarin duidelijk wordt gemaakt wat de kerk voor de gemeenschap kan betekenen.

Belangrijk is om dit zoveel mogelijk in samenwerking met andere plaatselijke kerken te doen of met kerkelijke gemeenten in omliggende gemeenten. Vooral wanneer er een samenwerkingsverband van plaatselijke kerkelijke gemeenschappen of van regionale kerkgemeenschappen is, zullen veel redacties van huis-aan-huisbladen bereid zijn vóór de actieperiode ruimte in hun krant ter beschikking te stellen. Dit krijgt nog meer effect wanneer een welwillende journalist bereid wordt gevonden een en ander vakkundig te begeleiden.

Verder kan eraan gedacht worden om de editie van het plaatselijke kerkblad dat net voor kerst verschijnt in het teken van de komende actie Kerkbalans te plaatsen, een z.g. Kerkbalans special. Niet met een relaas vol cijfers, maar een met feiten waaruit blijkt waarom het belangrijk is dat gemeenteleden aan Kerkbalans geven.

Media

Daarnaast kan in sommige streken van het land gebruik worden gemaakt van de hulp van regionale omroepen (radio, tv, internet, kabelkrant), die veel nieuws brengen uit de regio, waaronder ook een activiteit als Kerkbalans gerekend mag worden. Vaak is men bij het maken van een uitzending geïnteresseerd in kerngetallen, zoals het aantal kerkleden in relatie tot het aantal inwoners, het aantal vrijwilligers dat in de gemeente werkzaam is, de werkzaamheden die zij verrichten, enz. Maak ook eens vergelijkingen van deze kerngetallen met de jaren daarvoor. Hoe is de ontwikkeling? Wat zijn de gemiddelde opbrengsten per bijdrager? Wat is de opbrengst aan levend geld en hoe verhoudt zich dat tot de totale inkomsten? Door dergelijk belangrijk cijfermateriaal over de kerkelijke betrokkenheid van de leden beschikbaar te stellen, zullen programmamakers gestimuleerd worden een goede uitzending te verzorgen.

Eigen website

Tenslotte is er de eigen website waarover steeds meer kerkelijke gemeenten beschikken. De praktijk wijst uit dat er altijd wel webmasters in de eigen gemeente bereid zijn om op zo professioneel mogelijke manier de kerkelijke website te verzorgen.

Nog te spaarzaam wordt gebruik gemaakt van de vele know how die in veel gemeenten aanwezig is. Hierbij wordt niet alleen gedacht aan journalisten, maar ook aan mensen die maatschappelijk of professioneel op posities zitten die toegang geven tot de wereld van de publiciteit in de ruimste zin van het woord. De kerk heeft bij tal van mensen nog een grote goodwill. Ook bij diegenen die niet direct meelevend, maar toch welwillend en positief tegenover de kerk staan. Vaak zijn ze blij wanneer ze daadwerkelijk iets kunnen doen. Maak van deze kennis gebruik en benader deze mensen in elk geval tijdig wanneer u een beroep op hen wilt doen.

Aanpassing pachtprizen

Onlangs heeft de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie bekend gemaakt dat het mogelijk is om per eerst volgende vervaldatum de pachtprizen aan te passen. De verschillen per regio zijn wederom groot. In een flink aantal regio's is sprake van een pachtprisedaling, maar in andere regio's is sprake van (forse) verhogingen.

De jaarlijkse pachtprisaanpassing is sinds 2007 gebaseerd op het "opbrengend vermogen" van de grond. Hierbij wordt door het Landbouw Economisch Instituut (LEI) en het Wageningen Universiteit- en Researchcentrum (WUR) gekeken naar de verdiensten in de landbouw in een bepaalde regio over een periode van 5 jaar. Op basis van deze gegevens berekent het LEI per regio nieuwe maximum pachtprizen; de regionorm.

Voor reguliere pachtcontracten geldt per regio een percentage voor stijging of daling van de pachtprijs. Deze percentages variëren van +24 pct. in het Hollands/Utrechts weidegebied tot -30 pct. in het Zuidwestelijk akkerbouwgebied.

Als extra regel geldt sinds 2009 dat naast de 2 procent norm (pachtprijs mag maximaal 2 pct. van de vrije verkeerswaarde bedragen) de pachtprijs na verhoging niet hoger mag zijn dan 110 procent van de regionorm. De 110 procent regel is van toepassing op contracten die zijn afgesloten voor 2007. Pachtprizen die hier al boven zitten kunnen niet verder stijgen.

Regio	Regionorm 2013	Veranderpercentage
Bouwhoek en Hogeland	633	-11
Veenkoloniën en Oldambt	522	9
Noordelijk weidegebied	693	15
Oostelijk veehouderijgebied	573	5
Centraal veehouderijgebied	527	-15
IJsselmeerpolders	786	-28
Westelijk Holland	462	-10
Waterland en Droogmakerijen	373	-4
Hollands/Utrechts weidegebied	722	24
Rivierengebied	823	11
Zuidwestelijk akkerbouwgebied	522	-30
Zuidwest-Brabant	583	-6
Zuidelijk veehouderijgebied	671	6
Zuid-Limburg	751	5

Voor nieuwe reguliere pachtovereenkomsten van na 2007 geldt de regionorm als plafond.

Ook geldt sinds 2011 de regel dat bij pachtprisedaling een ondergrens van 90 procent van de regionorm is ingesteld.

Hierboven staat een overzicht van de aanpassingsmogelijkheden per regio.

Aangezien de maximale pachtprizen ook na verhoging gemiddeld nog aanzienlijk onder het maximum van 2 procent van de vrije verkeerswaarde blijven steken, adviseert KKG om waar mogelijk gebruik te maken van de wettelijk toegestane herziening en terughoudend te zijn om geheel of gedeeltelijk af te zien van de verhoging. Dit temeer omdat ten aanzien van de verlagingen een grondeigenaar helaas niet anders

kan dan deze doorvoeren ook al is het gevoelsmatig onbegrijpelijk dat pachtprizen die ruim onder de marktprijzen liggen moeten dalen.

Aangezien er vanaf 2011 een jaarlijkse aanpassing plaatsvindt, zal de volgende herziening medio volgend jaar bekend worden.

Heeft u het beheer van uw bezittingen reeds ondergebracht bij KKG, dan ontvangt u automatisch bericht over aanpassing van de pachtprizen.

Voert u zelf het beheer over uw bezittingen en heeft u vragen naar aanleiding van dit artikel of over vastgoedvraagstukken in het algemeen, dan kunt u contact opnemen met KKG (telefoonnummer 033-4671010) of bezoek onze website: www.kkgkka.nl

Vernieuwing van uw interieur

Flexibiliteit, functionaliteit door verbondenheid en eenheid

Nijverheidsweg 15a, 1271 EA Huizen, 035 - 524 03 15

Oosterlichtkerk, Huizen

www.trigonbv.nl

SBKG Zeeland voortaan SBKG Zuid-Nederland

R.M. Belder

Begin deze zomer bracht het bestuur van de Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen (SBKG) Zeeland zijn jaarverslag over 2012 uit. Het is het laatste jaarverslag want de SBKG Zeeland, die in 1990 als hervormde stichting tot behoud van kerkelijke gebouwen is gestart, besloot in 2012 aansluiting te zoeken bij de SBKG van Noord-Brabant en Limburg. Het doel van een SBKG is de kerkelijke gemeenten van onze Kerk behulpzaam te zijn bij alle zaken die met onderhoud en restauratie van kerkelijke gebouwen te maken hebben.

Omdat de werkzaamheden mede als gevolg van teruglopende overheidssubsidies afnamen, terwijl ook bestaande vacatures in het bestuur moeilijk vervuld konden worden, besloot het bestuur naar een mogelijkheid tot samenwerking en schaalvergroting te zoeken. Het bestuur heeft deze gevonden door in contact te treden met het bestuur van de SBKG Noord-Brabant en Limburg met als resultaat dat bij notariële akte van 20 december 2012 door wijziging van de statuten van de SBKG Noord-Brabant en Limburg een nieuwe stichting gevormd is, die de voortzetting is van de stichtingen van Noord-Brabant en Limburg en Zeeland.

Nut en noodzaak van een SBKG

De instandhouding en de exploitatie van onze kerkelijke gebouwen is meestal een voortdurende zorg voor de colleges van kerkrentmeesters. De verscheidenheid in regelgeving, o.a. op het gebied van subsidies, is groot. Daarnaast is vaak de draagkracht van vooral kleine gemeenten te gering voor professionele begeleiding en ondersteuning die voor het beheer van de kerkelijke gebouwen onmisbaar zijn.

Deze overwegingen waren destijds voor de afdelingsbesturen van onze Vereniging aanleiding het initiatief te nemen tot bundeling van krachten en samenwerking op het terrein van restauratie, herstel en onder-

houd van kerkelijke gebouwen. Dat leidde er tenslotte toe dat sinds 1996 in alle afdelingen van de Vereniging SBKG-en actief zijn om de kerkrentmeesters tegen een geringe vergoeding behulpzaam te zijn en bij te staan in zaken van restauratie, herstel en onderhoud van gebouwen, meubilair, enz.

De werkzaamheden richten zich niet alleen op restauratie en onderhoud van kerkgebouwen.

Ook in andere zaken die hiermee verband houden, kan de SBKG de beheerders en eigenaren van kerkelijke gebouwen van dienst zijn, zoals bij:

- het laten maken van meerjarige onderhoudsprogramma's in het kader van subsidieregelingen;
- het inventariseren van restauratieplannen;
- het laten maken van restauratieplannen in nauw overleg met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- intensief overleg met burgerlijke gemeenten over meerjarenplanningen van die gemeenten voor de restauratie van monumenten;
- aanvragen van aanvullende subsidies bij diverse instellingen om de eigen bijdrage van de kerkelijke gemeente zo beperkt mogelijk te houden.

Na het verkrijgen van de benodigde vergunningen, rijkssubsidies en aanvullende subsidies van diverse fondsen, begeleiden de SBKG-en de uit te voeren werkzaamheden.

Op dit moment zijn de volgende SBKG-en operationeel.

Friesland: Correspondentie-adres: postbus 137, 8900 AC Leeuwarden, tel. 058 - 212.35.92, fax.nr. 058 - 2129856, e-mail: j.jongsma@sbkgf.nl

Groningen-Drenthe: Correspondentie-adres: Prins Hendrikplein 10, 9641 GK Veendam, tel. 0598-626126., e-mail: info@sbkgd.nl, website: www.sbkgd.nl

Overijssel-Flevoland: Correspondentie-adres: Van Dedemlaan 33, 8061

CJ Hasselt, tel. 038 – 47.71.792, e-mail: w.vdkolk@ziggo.nl

Gelderland: Correspondentie-adres: Meidijk 2, 5305 VJ Zuilichem, tel. 0418 - 67.25.56, fax. 0418 – 670280 e-mail: peter.vanden.bogerd@hetnet.nl

Het bouw bureau van de Stichtingen van Overijssel-Flevoland en Gelderland is gevestigd te Vaassen. Adres: Vossenhoek 16, 8172 AB Vaassen, tel. 0578 – 570157, ing. H. Bron, e-mail: info@sbkg.nl website: www.sbkgnl.nl

Utrecht: Correspondentie-adres: Kerkeland 63, 3947 MV Langbroek, tel. 0343 – 56 16 52, mobiel: 06 – 53 18 92 54, e-mail: sbkgu@kpnmail.nl, website: www.sbkgu.nl

Noord-Holland: Correspondentie-adres: Heijermanslaan 15, 1422 GT Uithoorn, e-mail hpdoornbos@planet.nl, tel. 0297 – 54.01.60.

Zuid-Holland: Correspondentie-adres: Sportlaan 6, 3299 XG Maasdam, tel. 078 – 676 22 76, e-mail: info@sbkgzh.nl, website: www.sbkgh.nl

Zuid-Nederland: Correspondentie-adres: postbus 25, 4844 ZG Terheijden, tel. 076 - 59.31.702, 06 – 51.70.42.07, e-mail: j.buys@casema.nl, website: www.sbkgnl-zuid-nederland.nl

Meer dan steen: Beleid van uw vermogen

drs. M. van Keeken.

Tijdens de twee workshops op het VKB congres van 6 april 2013 van ABN/AMRO Meespierson werden de deelnemers meegenomen in de wereld van: "Beleid & beheer van Vermogen". De workshop werd verzorgd door de heren Van Keeken en Looman. Het is een echte workshop geworden, want de deelnemers gingen direct aan de slag met behulp van de "petje op petje af" methode met de verschillende stellingen waarvan we er enkele hieronder kort behandelen.

Inleiding

In de ordinantie staan de taken voor het college van kerkrentmeesters (cvk) beschreven. Samengevat zijn die:

- De bestuurder bestuurt en maakt derhalve beleid.
- De kerkenraad vertrouwt de verzorging van de vermogensrechtelijke aangelegenheden toe aan het cvk.
- Om deze toevertrouwde taken na behoren te doen, stelt het cvk een beleidsplan op en geeft hier financiële onderbouwing aan.
- Nadat de kerkenraad het beleidsplan heeft vastgesteld voert het cvk dit beleidsplan uit. Er is controle middels verslag achteraf.

Stellingen

De vermogensrechtelijke aangele-

L. Looman.

genheden worden toevertrouwd aan de cvk. Vanuit de vraag: "Hoe gaan we met de middelen om?" komt de stelling:

Wij zien ons vermogen als één pot geld waarvan we alle financiële activiteiten uitvoeren. Eens of oneens.

Hier werd zeer verschillend over gedacht. Tijdens de discussie kwam de vraag: als ik een goede begroting heb, moet ik dan niet de gelden in de tijd alloceren. En wel:

- a. Wat hebben we nodig voor onze exploitatie? (werkkapitaal)
- b. Wat hebben we nodig voor verbouwing, restauratie, groot onderhoud en dergelijke? (doelreserve),
- c. Wat is beschikbaar voor de lange termijn? (belegbaar kapitaal).

De conclusie van het merendeel van de aanwezigen was dat dit een goede aanpak zou kunnen zijn om een optimaal rendement te kunnen behalen op de toevertrouwde middelen.

De tweede stelling was van een totaal andere orde en gaf de deelnemers inzicht in de risico's die gelopen werden die feitelijk niet nodig zijn:

In ons college is functiescheiding niet nodig!

De deelnemers gaven elkaar een kijk in elkaars keuken van de dagelijkse praktijk. Men concludeerde dat er op het terrein van functiescheiding het nodige te verbeteren valt. Aandachtspunten tot een nadere overweging zijn o.a.:

- a. Aan welke spelregels moeten wij ons houden? (denk hierbij aan reglementen, procuratie, beleggingsstatuut en dergelijke);
- b. Welke risico's lopen we bij de uitvoering?;
- c. Welke scenario's kunnen we voorzien?

Opvallend was dat de deelnemers moesten bekennen, dat vaak de procuratie bij de financiële instelling niet goed is geregeld en ook de mogelijkheden die internetbankieren biedt op het terrein van functiescheiding niet worden benut. Deze vloeien voort uit het niet bekend zijn met de mogelijkheden die het internetbankieren biedt. Aanvullend op de functiescheiding kwam de stelling over hoe met de liquide middelen om te gaan.

Beleggen hoort niet bij een kerkgenootschap

Bij deze stelling ontstond een interessante discussie over de vraag wat beleggen is en wat de risico's zijn. Bij het delen van informatie bleek dat er zowel voor- als tegenstanders zijn. Wel blijkt unaniem dat veiligheid van het vermogen voorop staat. Door de historische lage rentestand is de tendens wel dat er voor een beperkt gedeelte van de asset-allocatie aandelen worden toegevoegd. Veelal zijn dit aandelen met een defensief karakter en een hoog dividend rendement.

Beleggen moeten we zelf doen en het beheer niet uitbesteden aan professionals.

Bij deze stelling kwamen veel reacties los waarbij het kostenaspect als eerste werd genoemd. Bijzonder in de discussie op dit terrein was de ►

vraag van een van de deelnemers: welk consistent beleid voer ik als cvk bij wisselen van penningmeester en welke risico's loop ik door gebrek aan specifieke kennis op het terrein van beheer?

De meningen waren en bleven verdeeld. Om echter een component als inflatie (koopkracht) bij te blijven is in deze tijd een flinke uitdaging. Vaak is dan niet te ontkomen aan het opnemen van een klein gedeelte in aandelen.

Als bestuurder is het uitbesteden aan een professional een verstandige keuze. Argumenten hiervoor zijn de verantwoording richting de achterban, 24 uur monitoring van het vermogen en specialistische kennis. Dit geldt ook bij een bewuste keuze voor duurzaam beleggen. Een professionele beheerder maakt hierbij gebruik van screening van diverse duurzaamheidsindicatoren naast de bekende uitsluitingen op gebied van wapens, kinderarbeid en milieu.

Bij alle twee de workshops bleek de tijd te kort te zijn om de discussies volledig af te ronden. Er bleek genoeg stof te zijn om er thuis verder over na te denken en de discussie in eigen kring voort te zetten en om het geheel af te stemmen op de lokale omstandigheden. Er kan worden teruggezien op een geslaagde workshop waarbij de deelnemers het succes bepaalden door de open discussie en het willen uitwisselen van zowel de negatieve als de positieve ervaringen.

■ Tsjerkepaad 2013

Tsjerkepaad, Kerkepad in Friesland, bestaat dit jaar tien jaar. Meer dan 250 kerken in heel Friesland stelden de afgelopen zomermaanden op zaterdagmiddag hun deuren open voor publiek. In het tiende jaar van Tsjerkepaad is er extra aandacht geweest voor kinderen. Scholen in Friesland zijn gestimuleerd om met kinderen door de kerkgebouwen te lopen. Veel kinderen die in dorpen en steden wonen, zien bijna nooit een kerk van binnen.

Tsjerkepaad trekt ieder jaar zo'n 40.000 bezoekers uit heel Nederland én uit het buitenland.

Agenda voor kerkrentmeesters

Oktober 2013

16 oktober: Regiobijeenkomst afdeling Groningen, "Klein Hanckema", Kerkstraat 18, Zuidhorn, aanvang 19.45 uur.

17 oktober: Regiobijeenkomst afdeling Groningen, Hervormd centrum, Stedum, aanvang 19.45 uur.

28 oktober: Regiobijeenkomst afdeling Friesland in De Fontein te Dokkum, aanvang: 19.45 uur.

29 oktober: Regiobijeenkomst afdeling Friesland in Trinitas te Heerenveen, aanvang: 19.45 uur.

31 oktober: Utrecht, Geertekerk: themadag (Eerste) hulp bij kerksluiting, georganiseerd door Stichting Kerkelijk Waardebeheer.

November 2013

4 november: Regiobijeenkomst afdeling Utrecht, "De Bron", Vogelplein 1, Amersfoort, aanvang 20.00 uur.

7 november: Regiobijeenkomst afdeling Groningen, "d'Ekkelkaamp", Onstwedde, aanvang 19.45 uur.

7 november: Regiobijeenkomst afdeling Friesland in De Rank te Franeker, aanvang: 19.45 uur.

11 november: Regiobijeenkomst afdeling Friesland in Kapelkerk te Drachten, aanvang: 19.45 uur.

11 november: Regiobijeenkomst afdeling Utrecht in gereformeerde kerk Kockengen, aanvang 20.00 uur.

11 november: Regiobijeenkomst afdeling Zuid-Holland in Alphen aan den Rijn.

12 november: Regiobijeenkomst afdeling Friesland in de Zuider-

kerk te Sneek, aanvang: 19.45 uur.

12 november: Regiobijeenkomst afdeling Zuid-Holland in Papendrecht.

13 november: Regiobijeenkomst afdeling Utrecht, hervormde kerk Houten, aanvang 20.00 uur.

13 november: Regiobijeenkomst afdeling Noord-Brabant-West, hervormde kerk Waspik, Raadhuisstraat 17.

14 november: Regiobijeenkomst afdeling Drenthe in Goede Herderkerk, Hoofdstraat 11 te Borger, aanvang 19.30 uur.

14 november: Regiobijeenkomst afdeling Noord-Brabant-West in hervormde kerk, Raadhuisstraat 17 te Waspik, aanvang: 20.00 uur.

19 november: Regiobijeenkomst afdeling Drenthe in gereformeerde kerk, Dorpsstraat 7, Nijeveen, aanvang: 19.30 uur.

20 november: Regiobijeenkomst afdeling Noord-Brabant-West, De Kruiskerk in Roosendaal, St. Lucasplein 1, aanvang: 20.00 uur.

20 november: Jaarvergadering van de afdeling Oost-Noord-Brabant en Limburg te Weert.

27 november: Najaarsledenvergadering afdeling Overijssel-Flevoland, in Annahuis, De Plas 8 te Raalte, aanvang: 20.00 uur.

Januari 2014

12-26 januari 2014: actie Kerkbalans, thema "Wat is de kerk jou waard?"

April 2014

12 april 2014: Ede, de Reehorst, jaarcongres en beurs VKB.

Hoe en waar kan ik nog guldenbiljetten inwisselen?

W.G. Roseboom

Nog altijd doet zich de vraag voor: 'Hoe en waar kan ik guldenbiljetten inwisselen?' De informatie in dit artikel is ontleend aan de gegevens die vermeld staan op de website van De Nederlandsche Bank, www.dnb.nl.

Enige navraag heeft mij overtuigd van het feit dat er nog heel wat oude biljetten niet zijn ingeleverd. Nog heel veel guldenbiljetten kunnen ingewisseld worden bij De Nederlandsche Bank, DNB. Dat kan in veel gevallen zelfs nog tot 1 januari 2032.

Welke biljetten dat zijn? U kunt dat verderop lezen bij de afbeeldingen verderop in het overzicht bij dit artikel.

Maar let u er wel op: Er zijn er ook een 4-tal oude bankbiljetten waarvoor een andere, eerdere, datum geldt. Dat zijn:

Dit biljet van f 100 met de beeltenis van De Ruyter heeft bijvoorbeeld 23 juli 2016 als uiterste datum en moet dus al veel eerder worden ingeleverd om nog voor vergoeding in aanmerking te kunnen komen.

Dan is er verder nog een afwijkende datum voor het oude bankbiljet van f 25 met de afbeelding van J.P. Sweelinck en voor de beide biljetten van f 5. Voor deze drie geldt 1 mei 2025 als uiterste inleverdatum.

Overzicht van in te wisselen guldenbiljetten

De wisselkoers is: 1 euro = 2,20371 gulden. Een biljet van tien gulden is dus ongeveer € 4,50 waard. Inwisselen doet DNB gratis. Vul het formulier 'Aanvraag voor omwisselen bankbiljetten' in, en stuur het op met een kopie van uw legitimatiebewijs. Of ga langs bij DNB, mét legitimatiebewijs. Dat kan op werkdagen van 9.00 tot 16.00 uur. Let op: een geldig legitimatiebewijs kan een paspoort zijn, een Europese identiteitskaart of een Nederlands rijbewijs. Het legitimatiebewijs mag niet verlopen zijn.

Een mededeling dat gemeenteleden bij het college van kerkrentmeesters hun oude biljetten kunnen inleveren, waarvan de opbrengst ten goede komt aan uw kerkelijke gemeente kan, via publicatie in uw kerkblad, extra inkomsten opleveren.

Bezoekadres:
De Nederlandsche Bank
Westeinde 1
1017 ZN Amsterdam

Postadres:
De Nederlandsche Bank
Postbus 98
1000 AB Amsterdam

Het formulier 'Aanvraag voor omwisselen bankbiljetten' kunt u downloaden vanaf de website van DNB, http://wfp.dnb.nl/web5formulier1.nsf/xform.xsp?form=CO_Guldenbankbiljetten

De heer Roseboom is secretaris en 2e penningmeester van de VKB.

■ Kloosterkerk Aduard en praalgraf Midwolde niet naar SOGK

Volgens een bericht bij RTV-Noord van 13 juni jl. komen de Kloosterkerk in Aduard en het praalgraf in de kerk van Midwolde niet in handen van de Stichting Oude Groninger Kerken (SOGK). De overheid wil beide rijksmonumenten vanwege de bezuinigingen afstoten. SOGK leek een logische keus om die monumenten over te nemen, maar het Ministerie van Financiën kiest een andere weg.

Volgens Peter Breukink, directeur van de Stichting Oude Groninger Kerken, wil het ministerie met één gesprekspartner samenwerken wat betreft de overname van monumenten. Die partner is de Nationale Monumentenorganisatie, een stichting die nog in ontwikkeling is. "De minister heeft de hoop dat hij met één klap alle 34 monumenten kan onderbrengen bij die nieuwe organisatie", zegt Breukink. "We weten eigenlijk nog niet zo goed wat die organisatie is, want ze bestaat nog niet".

Breukink is verbaasd dat het ministerie niet voor SOGK heeft gekozen, omdat de stichting volgens hem

ruime ervaring heeft met Groningse objecten als het praalgraf en de kloosterkerk. Bovendien is de kerk van Midwolde al van de SOGK. Omdat het praalgraf in die kerk staat, lijkt het Breukink dan ook logisch dat het ook in het bezit komt van de Groningse stichting.

De Stichting Groninger Oude Kerken gaat niet over tot actie. "De Rijksoverheid is de beste beheerder - daar gaan we tenminste vanuit - van dit soort dingen. Misschien dat men tot inkeer komt en denkt: 'Het is misschien toch handiger om dit met een directe partij te regelen.' Zo niet, dan gaan we er vanuit dat het Rijk het gebouw en het monument keurig blijft onderhouden", aldus de heer Breukink.

■ Oude kerk met nieuwste technieken

Het Dagblad van het Noorden van 19 juni 2013 meldt dat de kerk van de protestantse gemeente van Winsum-Obergum geheel vernieuwd wordt. Winsum heeft daarmee een primeur: de eerste energiezuinige kerk van ons land. De bouw is in volle gang en nog voor de kerst is de

kerk volledig energieneutraal. Nieuwbouw die vóór het oude gebouw stond is inmiddels verwijderd, waardoor het oude pand weer vanaf de Hoofdstraat te zien is. De werkzaamheden kosten € 1 miljoen maar het is wel de moeite waard, vindt de gemeente. Dagelijks lopen er vele vrijwilligers op de bouwplaats rond om te helpen. Het nieuwe gebouw wordt gasloos. Warmte wordt opgewekt met een pomp en via vloerverwarming verspreid. Op het dak komen zeventig zonnepanelen en overal komt led-verlichting. De lucht wordt gezuiverd met een ventilatiesysteem.

Het oude gebouw wordt helemaal aangepakt. De buitenmuren blijven staan, maar de binnenmuren worden verwijderd en vervangen door nieuwe met isolatie. De kerk had vroeger veel kleine ruimtes waarvan een groot deel niet gebruikt werd.

Op de bovenverdieping komen die zalen, terwijl beneden de kerkzaal en nog een zaal beschikbaar zijn. Verwacht wordt dat het nieuwe gebouw vier avonden per week door verenigingen uit de buurt gebruikt wordt, aldus het Dagblad van het Noorden.

Lakerveld ingenieurs- & architectuurbureau BV
architectuur - instandhouding - onderhoud - bouwhistorie

Restauratie Nederlands Hervormde Kerk Kockengen

Noordzijde 95' 4225 PL Noordeloos
tel. 0183-582600 fax. 0183-581049
info@lakerveld-noordeloos.nl www.lakerveld-noordeloos.nl

Liturgisch vormgeven
aan historische interieurs

www.pimvandijkdesigns.nl telefoon 0575-52 88 03

Tafel(s) - Stoelen - Kapstokken
voor uw kerkzaal of bijgebouw?

Kijk voor modellen
en prijzen:
www.kantinemeubilering.nl

Komt u bij ons kijken?
of komen wij naar U toe?
Tel. 0183-50 50 85

■ Beesd viert 150 jaar Abraham Kuyper

Voor de Protestantse gemeente van Beesd is 2013 een heel bijzonder jaar. Op 9 augustus was het 150 jaar geleden dat Abraham Kuyper als eerste predikant in zijn gemeente Beesd werd bevestigd. Ter gelegenheid daarvan is er van 15 juni tot 19 oktober 2013 een tentoonstelling Abraham Kuyper in Beesd in de St. Pieterskerk te Beesd. De opening van deze tentoonstelling vond op 15 juni jl. plaats.

De expositie is in de kerk waar Abraham Kuyper op 9 augustus 1863 werd bevestigd. De kansel waarop hij zijn eerste preek hield is nog in de oorspronkelijke staat en wordt nog elke zondag gebruikt bij de erediensten.

Het Kuyperjaar zal zaterdag 19 oktober worden afgesloten met een symposium. Gastspreker is dr. J.P. Balkenende. Voor nadere informatie: tel.: 0345-682211 / 0650403995 / 0622410343, of de website www.pgbeesd.nl.

Kalender voor kerkrentmeesters

Om kerkrentmeesters zoveel mogelijk behulpzaam te zijn, worden hieronder enkele activiteiten vermeld die in deze maanden de aandacht van de kerkrentmeesters verdienen.

Oktober:

- Bestelling van foldermateriaal e.d. voor de actie Kerkbalans 2014 bij de Vereniging voor
- Kerkrentmeesterlijk Beheer.
- Betaling aandeel centrale kas.
- Vóór 1 november de ontwerpbegroting 2014 bij de kerkenraad indienen.
- Herziening van de pachtprizen (aanpassen eens per drie jaar).

November:

- Betaling aandeel centrale kas.
- Betaling kwartaalnota pensioenfonds.
- Publicatie in het kerkblad over definitieve afwikkeling van de actie Kerkbalans 2013.
- Na voorlopige vaststelling van de begroting 2014 door de kerkenraad, publicatie hiervan in het
- kerkblad en ter inzage leggen van deze begroting voor gemeentelieden.
- De meerjarenbegroting bijstellen.
- Eerste bespreking in de kerkenraad inzake voorbereidingen van de actie Kerkbalans 2014.
- Bestellen van enveloppen bij de VKB, Postbus 176, 3300 AD Dordrecht, voor de te houden
- Oudejaarscollecte.

**uitnodiging
crowdfunding**

 ABN-AMRO MeesPierson

Om het religieus erfgoed in stand te houden is het van groot belang op het juiste moment over de juiste financiële middelen te beschikken. Crowdfunding is een nieuwe manier van financieren. Weten hoe u dit kunt toepassen binnen uw religieuze instelling? Kom dan naar de interactieve bijeenkomst Crowdfunding op 14 november 2013 tussen 14.00 en 18.00 uur op het hoofdkantoor van ABN AMRO in Amsterdam. Tijdens de bijeenkomst wisselen theorie en praktijk elkaar af.

Inschrijven

Wilt u zeker zijn van deelname? Meld u dan vandaag nog aan via info@kerkrentmeester.nl. Het aantal plaatsen is beperkt. Aanmeldingen worden in volgorde van binnenkomst behandeld.

Wij verheugen ons op uw komst.

ABN AMRO MeesPierson Instituten & Charitas
Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer

Een nieuwe manier van financieren

■ Zonnepanelen als kruis op kerkdak

Het dak van de gereformeerde kerk van Broek op Langedijk is in juni voorzien van 37 zonnepanelen in de vorm van een ruim 11 meter hoog kruis. Met deze panelen wordt voorzien in bijna de helft van de benodigde hoeveelheid elektriciteit voor de kerk. Een beeldscherm bij de entree laat zien hoeveel zonne-energie er is opgewekt. Het project werd gefinancierd uit de nalatenschap van een in 2012 overleden gemeentelid, aldus een bericht in het Reformatorisch Dagblad van 10 juli 2013.

■ Service: beoordeling teksten van brieven en folders

Sinds enkele jaren biedt de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving (RPG), ter ondersteuning van de actie Kerkbalans, aan colleges van kerkrentmeesters de mogelijkheid om folderteksten of teksten voor brieven die voor een bepaalde doelgroep bestemd zijn, door deskundige tekstadviseurs te laten beoordelen.

Redacteuren die de RPG hierbij behulpzaam zijn, beoordelen dan uw tekst(en) en doen zo nodig suggesties voor verbeteringen. Het is wel nodig dat u daarbij duidelijk aangeeft voor welke doelgroep de brief of folder bestemd is. U kunt de tekst(en) van uw brieven of folders per e-mail sturen aan: r.belder@kerkrentmeester.nl, waarna deze aan een deskundige wordt voorgelegd. Na enkele dagen wordt de geadviseerde en eventueel herziene versie aan u teruggemaild. Aan deze service zijn geen kosten verbonden.

■ Vervangingsverzekering predikanten voor de leden van de VKB

Het risico van loondoorbetaling bij ziekte van uw personeelslid/leden kan door uw gemeente natuurlijk collectief worden verzekerd. Echter voor predikanten die niet als personeelslid worden gezien en niet voorkomen op de loonlijst van uw gemeente gelden speciale afspraken. In geval van arbeidsongeschiktheid van een predikant kan het voorkomen dat een gemeente extra kosten moet maken om in de vervanging te voorzien. De vervangingsverzekering voorziet er in dat de gemeenten in zo'n situatie gedurende maximaal twee jaar een geldelijke uitkering ontvangen.

De vervangingsverzekering van predikanten is specifiek afgestemd op de situatie van een predikant. Zij biedt een kerkelijke gemeente een geldelijke uitkering indien de predikant, die aan de gemeente verbonden is, wegens ziekte niet in staat is om zijn ambtswerkzaamheden te verrichten. De uitkering die wordt verstrekt is bedoeld om de kosten, die voor de vervanging van de betreffende predikant moeten worden gemaakt, te kunnen betalen.

U kunt bij de vervangingsverzekering van predikanten kiezen of u alleen het eerste jaar of het eerste en het tweede jaar van arbeidsongeschiktheid wil verzekeren.

De belangrijkste kenmerken van de verzekering zijn:

een uitkering van maximaal € 22.000 voor het eerste ziektejaar en de mogelijkheid van het meeverzekeren van het tweede ziektejaar met een uitkering van maximaal € 22.000;

- een eigen risicotermijn van 30 dagen;
- een zeer scherpe premie, voor deze verzekering met een uitkeringsduur van één jaar bedraagt de jaarpremie € 605 per predikant en indien u ook het tweede ziektejaar meeverzekerd wordt de totale jaarpremie € 800 per predikant.

Wilt u meer informatie en/of wilt u de verzekering direct afsluiten?

Kijkt u hiervoor op www.vkb-verzekeringen.nl

Voor nader advies?

Heeft u na het lezen van de informatie op onze website nog vragen, neemt u dan contact op met Ramona van Leeuwen via telefoonnummer 010-4060905 of per e-mail: info.vkb@mmc.com.

■ Orgelbouwer Van den Heuvel 50 jaar actief

Orgelbouwer Jan L. van den Heuvel vierde vorige maand het feit dat hij vijftig jaar in het vak zit, aldus een bericht in het Reformatorisch Dagblad van 30 juli 2013. Jan van den Heuvel ging in 1963 als 16-jarige jongen bij orgelmaker Flentrop in Zaandam werken. Vier jaar later, in 1967, richtte hij een eigen bedrijf op, waarmee hij zich richtte op het romantische orgeltype.

In 1967 bouwde hij voor de christelijke gereformeerde kerk in Maarssezen zijn eerste orgel, een één-klaviers instrument met tien stemmen. Na het orgel voor de hervormde gemeente van Lage Zwaluwe te hebben gebouwd, kreeg Van den Heuvel de opdracht een drie-klaviers instrument te bouwen voor de Singelkerk in Ridderkerk. Met het orgel (32 stemmen), dat in 1972 in gebruik werd genomen, was zijn naam gevestigd. In 1975 werd het Van den Heuvelorgel in Strijen (33 stemmen) opgeleverd. Het was ook het jaar waarin Jans broer Peter A. van den Heuvel toetrad tot het bedrijf.

Toen ze de opdracht kregen voor het bouwen van een nieuw orgel in de Nieuwe Kerk in Katwijk aan Zee, konden veel van hun idealen worden gerealiseerd. In 1985 volgde een nog grotere opdracht, nu in Frankrijk. Van den Heuvel mocht het grootste orgel van Parijs maken. Het vijfklaviers instrument (101 stemmen) voor de St. Eustache werd in 1989 door Jean Guillou in gebruik genomen. Later bouwde de firma grote instrumenten in onder andere Genève (1993), Stockholm (2000) en Kopenhagen (2009). Vorig jaar december werd in de christelijke gereformeerde kerk van Dordrecht-Centrum het jongste orgel van Van den Heuvel in gebruik genomen, aldus het bericht.

■ Fusie protestantse gemeente Scheveningen

De algemene kerkenraden van de hervormde gemeente en de gereformeerde kerk in Scheveningen zijn onlangs akkoord gegaan met een fusiebesluit. Dit besluit is vanaf 1 juli 2013 van kracht. "Dit is een mijl-

■ Maak met uw project kans op € 5.000!

Inmiddels zijn de eerste aanmeldingen voor de Marsh/Mercer Award binnen! Zoals u mogelijk bekend is: het is een "wedstrijd" onder colleges van kerkrentmeesters wie het meest succesvolle project heeft uitgevoerd, met een geldprijs van € 5.000. Met de Marsh/Mercer Award maakt misschien ook uw project kans op dat bedrag!

Het onderwerp voor dit jaar is gebouwen. Het project kan bijvoorbeeld een restauratie zijn, een succesvolle herbestemming, multifunctionele invulling, of een CO2-neutraal gemaakt kerkgebouw. Ook projecten voor onderdelen van het gebouw of het interieur komen in aanmerking, denk bijvoorbeeld aan de verwarming, de geluidsinstallatie en het orgel. Het project formuleert een verbetermogelijkheid z.g. "best practice" op het gebied van (kerk)gebouwen of bedrijfsvoering, als voorbeeld en inspiratie voor andere colleges.

We zijn erg enthousiast over de kwaliteit van de diverse opgegeven projecten. Ze variëren van renovaties tot een nieuwe bestemming, multifunctioneel gebruik, etc. Mocht u twijfelen of uw project geschikt is voor de Award, aarzel dan niet om contact met ons op te nemen.

In een volgend nummer van "Kerkbeheer" hopen we de jury te introduceren.

Het hoofdbestuur van de VKB

paal", zegt Jan Schinkelshoek, voorzitter van de algemene kerkenraad van de nieuwe protestantse gemeente Scheveningen. "Het is zowel het eindpunt van een lang en soms moeizaam fusieproces, als het begin van een nieuwe gezamenlijke toekomst", aldus het Reformatorisch Dagblad van 17 juli 2013.

■ Duitse stichting steunt restauratie 21 kerkorgels

De Duitse stichting Orgelklank heeft vorig jaar de restauratie van 21 historische orgels in 11 deelstaten ondersteund. In totaal trok ze hiervoor € 133.622 uit, zo meldt het Reformatorisch Dagblad van 19 juli 2013. De krant baseert zich op het jaarverslag van de "Stiftung Orgelklang", actief onder de vlag van de Evangelische Kerk in Duitsland (EKD). Uit het verslag komt verder naar voren dat de inkomsten met 20 procent zijn gestegen, van € 102.717,84 in 2011 naar € 123.963,24 vorig jaar. Dit bedrag werd onmiddellijk ingezet voor projecten.

Doel van de stichting Orgelklank is niet alleen het redden van „waardevolle oude orgels" op zich; het gaat haar ook om het stimuleren van

gemeenten, aldus directeur Thomas Begrich. Hij wijst op de kleine protestantse gemeente in Magdala, Thüringen, die meer dan twaalf jaar lang gelden bijeen probeerde te brengen voor de restauratie van haar orgel. Het instrument, in 1830 gebouwd door Johann August Poppe, bevond zich in een „bijna hopeloze toestand." Vorig jaar schonk de stichting de gemeente € 12.000, wat de leden bemoedigde en eraan heeft bijgedragen het project tot een goed einde te brengen.

In het rijk geïllustreerde jaarverslag zijn alle 21 orgels die de stichting in 2012 financieel ondersteunde beschreven. "Orgelklank" werd in 2007 in het leven geroepen. Het startkapitaal bedroeg € 1,15 miljoen. Dit bedrag werd bijeen gebracht door de Evangelische Kerk in Duitsland (EKD), de stichting tot behoud van historische kerkgebouwen in Duitsland (KiBa), de Evangelische Kerk in Hessen en Nassau, alsook de Evangelisch-Lutherse Kerk in Thüringen (die later opging in de Evangelische Kerk in Midden-Duitsland, EKM). Regelmatig draagt ook de Evangelisch-Lutherse Landskerk van Saksen bij.

“Protestantse kerken – hun pracht en kracht” te koop bij VKB

In het septembernummer van Kerkbeheer stond het artikel “De lust en last van een waardevol historisch kerkinterieur” van dr. Kroesen.

In dit artikel benadrukte hij dat het van belang is dat kerkrentmeesters zich bewust zijn van de waarde van het kerkinterieur dat zij in beheer hebben. De waarde van veel monumentale kerkinterieurs is beschreven in het boek “Protestantse kerken – hun pracht en kracht” van dr. Regnerus Steensma.

Dit prachtige boek bevat ook vele beelden van fascinerende interieurs van oude protestantse kerken.

Het is voor iedere kerkrentmeester een waardevol instrument.

Heeft u het boek nog niet in huis? Het is verkrijgbaar in de webshop van de VKB en kost € 27,50. De verzending is gratis.

U kunt ook een e-mail sturen naar info@kerkrentmeester.nl.

■ Plan reconstructie Sweelinckorgel Grote Kerk Elburg

Het Reformatorisch Dagblad van 6 september 2013 meldt dat de Stichting tot Behoud van het Nederlandse Orgel het plan heeft gelanceerd om in de Grote Kerk van Elburg het voormalige kleine orgel van de Amsterdamse Oude Kerk na te bouwen. Een werkcommissie onder leiding van Maarten Seijbel en de musici Henk Verhoef en Pieter Dirksen gaat een en ander verder uitwerken.

Het kleine orgel in Oude Kerk van Amsterdam, een van de instrumenten waarop Sweelinck zijn bespelingen gaf, werd in 1550 door Hendrik Niehoff gebouwd.

De dispositie van het instrument (hoofdwerk, borstwerk, pedaal) is bekend. Het uiterlijk is te zien op diverse schilderijen van Emanuel de

Witte. Over het werk van Niehoff „is inmiddels zoveel bekend, dat een getrouwe reconstructie mogelijk wordt geacht”, aldus de stichting.

In de Grote Kerk in Elburg hing aan het begin van de 16e eeuw een koororgel aan de noordkant van het koor; hoe en wanneer het is verdwenen is niet duidelijk. In 1974 kreeg de kerk een koororgel, gebouwd door Hendriksen en Reitsma. Al langer bestaat echter het plan om daarnaast op de historische plek aan de noordzijde een renaissance-koororgel – een zogenaamd “zwaluw-nestorgel” – te realiseren.

In dit jubileumjaar van de in Elburg gevestigde Stichting tot Behoud van het Nederlandse Orgel, die veertig jaar bestaat, is het plan nu geconcretiseerd. Het Sweelinckorgel zal geen kerkelijke maar een concertante functie krijgen. Het instrument zal uit giften en gaven tot stand moeten komen.

■ Kerkbalans: “banners” voor websites

De actie Kerkbalans maakt elk jaar gebruik van allerlei campagnemateriaal, waaronder teksten en beelden die de aandacht vestigen op het motto “Wat is de kerk jou u/mij waard?” Plaatselijke kerken en gemeenten kunnen daar in hun lokale acties gebruik van maken.

Nieuw waren vorig jaar de z.g. “banners”: kleine digitale advertenties die kerken en andere organisaties op hun eigen website kunnen plaatsen om de actie nog meer onder de aandacht te brengen. Er zijn ook dit jaar zeven van deze banners met wisselende beelden en teksten beschikbaar. De banners kunnen worden gebruikt via de website van de actie Kerkbalans: www.kerkbalans.nl. De link “Materiaal” in het menu aan de linkzijde van de homepage geeft toegang tot de code van de banners.

De ontkerkelijking raakt het maatschappelijk midden

In het Friesch Dagblad van 29 mei jl. gaat auteur Theo Klein in op een aan de Radboud Universiteit Van Nijmegen gepresenteerd boek met als titel "Ontkerkelijking: nou en?". Voor organisaties die op vrijwilligers draaien, ziet de toekomst er niet rooskleurig uit. Gevolgen van ontkerkelijking zijn minder vrijwilligers en minder geld voor goede doelen. De gevolgen van ontkerkelijking worden voor de kerken gestaag duidelijker. Steeds meer kerkgebouwen moeten de deuren sluiten, het aantal predikantsplaatsen neemt af en het aantal deeltijddominees neemt toe.

Maar wat betekent dit voor bijvoorbeeld het vrijwilligerswerk in Nederland waar kerkelijk meeleven in oververtegenwoordigd zijn? Moeten goede doelen zich zorgen maken omdat kerkelijk meeleven de gulste gevers zijn? En hoe gaat het verder in het confessionele onderwijs en de geestelijke verzorging in de zorg? Op dergelijke vragen gaat het themanummer "Ontkerkelijking: nou en?" van het blad Religie & Samenleving in.

Minder vrijwilligers

Een definitief antwoord op alle vragen geven de studies niet, maar er zitten interessante observaties tussen. Wat het overvloedige cijfermateriaal in ieder geval aangeeft, is dat ontkerkelijking grote gevolgen voor het maatschappelijk midden heeft. Juist kerkelijk meeleven zijn bovenmatig actief in vrijwilligerswerk en geven meer dan gemiddeld aan goede doelen. Een gevolg van ontkerkelijking is dus: minder vrijwilligers en minder geld voor goede doelen.

Uit cijfers tot 2002 blijkt namelijk dat het aantal vrijwilligers niet recht evenredig daalt met de afname van het aantal kerkleden. De klap wordt opgevangen door de toename van

het aantal hoger opgeleiden. Deze groep is meer geneigd tot vrijwilligerswerk dan lager opgeleiden.

Langere termijn

Op langere termijn ziet het er voor organisaties die op vrijwilligers draaien echter wel degelijk somberder uit. Ook Paul Vermeer, Peer Scheepers en Manfred te Grotenhuis van de Radboud Universiteit bevestigen dat de komst van meer hoger opgeleiden het verlies van door ontkerkelijking weggefallen vrijwilligers inderdaad goeddeels opvangt.

Maar zowel het verlies door ontkerkelijking als de winst door het hogere opleidingsniveau zijn minder groot dan werd gedacht. Want in 2006 is nog altijd één op de twee regelmatige kerkgangers als vrijwilliger actief in niet-religieuze organisaties. Van de niet-kerkgangers was dat in het zelfde jaar slechts één op de drie. Op termijn, bij verdere ontkerkelijking betekent dat dus waarschijnlijk wel een forse afname van het aantal vrijwilligers.

Bovendien is er de trend dat kerkelijk meeleven minder vaak in touw zijn voor niet-religieuze organisaties. Zij hebben steeds meer hun handen vol aan het kerkelijk werk dat met minder mensen moet worden gedaan.

Geefgedrag

Onderzoek van René Bekkers van de Vrije Universiteit naar vrijwilligerswerk en geefgedrag aan goede doelen wijst op nog minder positieve verwachtingen op langere termijn. Tussen 1997 en 2009 gaven katholieken en protestanten steeds meer aan goede doelen.

De bijdragen van niet-religieuzen namen echter af. Ook is een kleine kern van kerkelijken onevenredig hoog betrokken bij onbetaald werk.

Geloof in cijfers

Nederland telde begin 2012 ruim 6,6 kerkleden, dat is ruim 40 procent van de Nederlandse bevolking. Ruim 70 procent van hen beschouwt zich ook als lid van een kerk. Het aantal bewuste leden komt dan uit op 4,8 miljoen ofwel bijna 30 procent van de Nederlandse bevolking. Katholieke doopleden vormen bijna een kwart van de bevolking (4,1 miljoen). Bewuste katholieken zijn er echter veel minder; zij vormen 14 procent van de bevolking ofwel bijna 2,4 miljoen. Bij de protestantse kerkleden is de kloof tussen doopleden en bewuste kerkleden minder groot.

Maar deze groep sterft op den duur letterlijk uit. En opvolgers staan niet meer in rijen klaar.

Nieuwe groepen

Kort samengevat: "Een krimpende groep religieuze burgers vormt de actieve kern van het maatschappelijke midden in Nederland. Omdat vrijwilligersorganisaties afhankelijk zijn van donaties en vrijwilligers, zullen ze dus toegang moeten vinden tot nieuwe groepen, aangezien het religieuze gedeelte van de bevolking steeds kleiner wordt".

Voor de christelijke politiek heeft de secularisering ook grote gevolgen. Volgens Ruben Konig van de Radboud Universiteit lijkt de CDA-achterban van nu op de achterban van seculiere partijen, zoals de VVD, uit 1985. Dat stelt de partij op z'n minst gezegd voor een uitdaging. Konig: "Gezien de uitslag van de laatste verkiezingen zal het CDA zijn christelijkheid dus opnieuw moeten uitvinden en zo weer meer christelijke stemmers aan zich binden of veranderen in een seculiere partij ▶

met christelijke wortels en zo meer niet-christenen aanspreken”.

Voor die uitdaging staan de SGP en ChristenUnie nog niet. Hun achterban is qua religiositeit op het niveau aanbeland dat de achterban van het CDA in 1979 liet zien. Maar, stelt Konig, als hun achterban in de komende dertig jaar dezelfde trend vertoont als de aanhang van het CDA dan komen ook de kleine christelijke partijen in de problemen met hun identiteit, aldus het Friesch Dagblad van 29 mei 2013.

■ Stucwerk komt naar beneden in Westerkerk

Het Reformatorisch Dagblad van 29 juli 2013 meldt dat in de Westerkerk in Amsterdam brokken stucwerk naar beneden komen, verf bladdert af en in de bakstenen buitenmuur ontstaan steeds meer gaten. De Westerkerk heeft een hardnekkig vochtprobleem. De situatie is zo nijpend dat toeristen het risico lopen pleisterwerk op hun hoofd te krijgen. “Vooral boven in de kerk zijn de voegen heel slecht”, zegt kerkrentmeester Teun Hoeve. “Daar komt het water naar binnen”. In de hoeken en naast de ramen van het monumentale gebouw zijn hele stukken stucwerk afgebokkeld.

De oorzaak is het water in het cement waarmee de kerk tussen 1620 en 1631 is gemetseld. “Dat was deels zout water, want de grachten stonden toen nog in verbinding met de Zuiderzee”. Nu, bijna 400 jaar later, zorgt het zout ervoor dat stenen en stucwerk aan de binnen- en de buitenkant uit elkaar worden gedrukt. “Als je de muur proeft, is die gewoon zout”. Na de zomervakantie gaat daarom een groot-scheepse renovatie van de Westerkerk van start. Binnenkort zullen de eerste steigers worden geplaatst. De komende vier jaar zullen bouwvakkers de voegen opnieuw metselen, het stucwerk vervangen en alles opnieuw schilderen. Ook krijgt de kerk nieuwe dakgoten, nieuwe verlichting en een duurzaam klimaatsysteem waardoor de kosten niet al op zaterdagavond de verwarming hoeft aan te zetten voor de kerkdienst op zondagochtend.

De geraamde kosten voor de renovatie bedragen € 3 miljoen, waarvan alleen al het plaatsen van de steigers een halve ton kost. “En dan is er nog helemaal niets gebeurd”, zegt John Faasse, voorzitter van de kerkenraad.

De Westerkerk heeft van dit bedrag al € 2 miljoen binnen dankzij giften, subsidies en fondsen. Voor het restant zijn allerlei acties bedacht. Faasse: “Mensen kunnen een steen adopteren. We hebben er 400.000 in de aanbieding”. Ook activiteiten in de kerk, zoals concerten, moeten geld opleveren. “We willen meer bezoekers trekken”, zegt Faasse. “Veel mensen weten niet eens dat Rembrandt hier begraven ligt”. De Westerkerk krijgt nu jaarlijks 60.000 bezoekers, terwijl het naastgelegen Anne Frank Huis meer dan één miljoen mensen over de vloer krijgt. “We mikken op 150.000 tot 200.000 mensen per jaar”.

Zodra de renovatie van de muren is voltooid, wacht de volgende klus. Faasse: “De Westertoren, die eigendom is van de gemeente Amsterdam, verzakt. De toren zakt harder dan de kerk, waardoor er scheuren in onze muren ontstaan en onze zerkenvloer omlaag wordt getrokken. Dus moeten we de zerken er straks uit slijpen en opnieuw leggen. Dat kost nog eens € 1 miljoen”, aldus het Reformatorisch Dagblad.

■ Marthakerk Raard bindende factor in dorp

Het Friesch Dagblad, dat de afgelopen zomer aandacht besteedde aan “Tsjerkepaad 2013”, meldt in zijn editie van 9 augustus 2013 de betekenis van het kerkgebouw voor de dorpsgemeenschap. De Tsjerkepaadcommissie van Raard, die uit zes personen bestaat, zorgt er voor dat elke zaterdagmiddag een van hen aanwezig is en zij verzorgt de bijzondere activiteiten in de periode van Tsjerkepaad.

Op de vraag welke positie de kerk van Raard in de dorpsgemeenschap inneemt reageert men als volgt: “De kerk is een bindende factor voor zowel de kerkelijke gemeente als de hele dorpsgemeenschap. Het maakt geen verschil of je wel of geen

meelevend lid bent van de protestantse gemeente van Raard/Foudgum/Bornwird. We leven met elkaar mee als één geheel. Dit hebben we heel sterk kunnen ervaren na het ongeluk van 1 januari 2013. Het meeleven met degenen die het hardst zijn getroffen was en is nog steeds geweldig. Ook het kerkblad wordt door bijna iedere dorpsbewoner gelezen om zo op de hoogte te blijven van ieders wel en wee”.

■ Predikantenborden in Witmarsum

In de Koepelkerk van Witmarsum (Fr.) zijn op 3 augustus jl. drie nieuwe predikantenborden onthuld. Er staan vijftig namen van predikanten op die de hervormde gemeente vanaf de Reformatie hebben gediend. De bekendste predikant van Witmarsum is de doperse kerkhervormer Menno Simons (1496-1561), aldus het Reformatorisch Dagblad van 7 augustus 2013.

■ Nieuw dak voor koor Andrieskerk Amerongen

Het kerkblad ‘Klokkenluider’ van 6 augustus 2013, waarin o.m. berichten van de hervormde gemeente Amerongen zijn opgenomen, maakt melding van een publicatie van de Stichting Vrienden van de Andrieskerk. Dit voorjaar is bij de inspectie van het leidendak van de Andrieskerk geconstateerd dat het de hoogste tijd wordt dat het dak van het koorgedeelte van de kerk wordt vervangen. De kosten hiervoor worden op € 150.000 begroot. Door het beperkte budget van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (aanvragen voor 2011 en 2012 werden afgewezen), verwacht men dat de rijksdienst ongeveer 1/3 van de kosten zal subsidiëren. Uit eigen voorziening kan het college van kerkrentmeesters € 75.000 financieren, terwijl de Stichting Vrienden van de Andrieskerk zich inspant om € 30.000 bij te dragen.

Onderscheidingen van de VKB

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Herman Stokmans, Apeldoorn, 61 jaar organist

Cornelis Poot, Pijnacker en Delfgauw, 50 jaar organist

Berend Vinke, Varsseveld, 50 jaar organist

GOUD

toegekend aan:

Jettina Onstwedder-Rozema, Best, Oirschot en de Beerzen, 48 jaar medewerker schoonmaakploeg

Engert Jan Faber, Borne, 40 jaar organist

Alida Stuivenberg-van Dijk, Bussum, 40 jaar koster

Jacob Jellema, Grootegast-Sebaldeburen, 42 jaar organist

J. Jellema, Grootegast-Sebaldeburen

Teunis Vlastuin, Hien en Dodewaard, 40 jaar organist

T. Vlastuin, Hien en Dodewaard

Willem Pieter Tip, Koog aan de Zaan en Zandijk, 51 jaar ouderling kerkrentmeester en organist

W.P. Tip, Koog aan de Zaan en Zandijk

Dirk Kes, Marken, 40 jaar organist

D. Kes, Marken

Jan Luinenburg, Oudemirdum-Nijemirdum-Sondel, 40 jaar koster/onderhoudsman

Akke Luinenburg- van der Bij, Oudemirdum-Nijemirdum-Sondel, 40 jaar kosteres en gastvrouw

Akke Luinenburg- van der Bij en J. Luinenburg, Oudemirdum-Nijemirdum-Sondel

Gerrit de Rijder, Rijnwaarden, 40 jaar organist

G. de Rijder, Rijnwaarden

Cornelia Francijntje de Lange-Slings, Uitgeest-Akersloot, 40 jaar oprichtster en voorzitter en loco-cantor van de cantorij

Hendrik Johan Borkent, Wierden, 40 jaar koster

H.J. Borkent, Wierden

ZILVER

toegekend aan:

Arie Hendrik Jan van Hattem, 28 jaar onderhoud begraafplaats en 11 jaar koster

Pieter Frans Ettema, Groningen, 28 jaar organist

P.F. Ettema, Groningen

Clarel Susan Smit, 25 jaar kerkrentmeester en administrateur

Gerrit van Veldhuizen, Heeze, 25 jaar kerkrentmeester en voorzitter kerkhofcommissie

Mannes Johannes Kuiper, Kampen, 25 jaar collectant

M.J. Kuiper, Kampen

Wichert de Lange, Lent, 25 jaar lid en voorzitter van het College van Kerkrentmeesters

Jacoba Maria Slings-Terpstra, Santpoort-Velserbroek, 25 jaar koster-beheerder

Gerrit Bekkering, Nieuw-Stadskanaal, ruim 28 jaar organist

G. Bekkering, Nieuw-Stadskanaal

Arie Bos, Vroomshoop, 25 jaar koster

Hendrika Bos-Marsman, Vroomshoop, 25 jaar koster

BRONS

toegekend aan:

Pieter Rigter, Amsterdam – Nieuwendammerkerk, 12 " jaar organist

Gijsberta Berendina Kooi-Osting, Groningen, 20 jaar koster Immanuelkerk

Anko Barteld Kooi, Groningen, bijna 20 jaar koster Immanuelkerk

G.B. Kooi-Osting en Anko Barteld Kooi, Groningen

Gerritje Catharina van de Wetering - van der Sar, Honselersdijk, 16 jaar beheerder-kerkrentmeester

G.C. van de Wetering - van der Sar, Honselersdijk

Hendrik Breugem, Monster, ruim 10 jaar voorzitter financiële commissie en voorzitter College van Kerkrentmeesters

Jan van Laar, Rhenen, 20 jaar distributeur van kerkblad Onderweg te Rhenen en omstreken

J. van Laar, Rhenen

■ **Kerkbalans-adviseurs geven advies op maat**

Veel colleges van kerkrentmeesters zijn al druk bezig met de voorbereidingen van de actie Kerkbalans 2014, die in de meeste gemeenten begin 2014 wordt gehouden van zondag 12 tot en met 26 januari, onder het motto: "Wat is de kerk u (jou/mij) waard?" De Raad voor de Plaatselijke Geldwerving (RPG) beschikt over enkele Kerkbalans-adviseurs, die colleges van kerkrentmeesters kunnen adviseren bij het opzetten van een verantwoorde geldwervingsactie. Voor het werk van de Kerkbalans adviseurs brengt de RPG alleen hun reiskosten in rekening, verhoogd met een bedrag van € 25 per bezoek voor telefoon- en administratiekosten. Wie op zoek is naar een advies op maat voor de situatie van de eigen gemeente, kan zelf rechtstreeks per e-mail contact opnemen met de Kerkbalans adviseur in het betreffende rayon. De rayonindeling is als volgt:

- Groningen, Friesland en Drenthe: G.A.J. van der Toorn: gajvandentoor@hetnet.nl

- Overijssel-Flevoland, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg ten noordoosten van de autoweg Den Bosch-Eindhoven-Venlo, met uitzondering van de classis Limburg: W. Springer: W.Springer@kerkbalans.nl
- Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland, met uitzondering van de Zuidhollandse eilanden: A. de Boer: a.deBoer@kerkbalans.nl
- Zeeland, de Zuidhollandse eilanden en Noord-Brabant ten zuidwesten van de autoweg Den Bosch-Eindhoven-Venlo: R.M. Belder: rmbelder@hetnet.nl

■ **Tekort aan predikanten dreigt voor Duitse kerken**

Het Reformatorisch Dagblad van 3 augustus 2013 meldt dat de bij de Evangelische Kerk in Duitsland (EKD) aangesloten landskerken de komende jaren te maken krijgen met een flink tekort aan predikanten. Tal van voorgangers gaan met emeritaat, en er zijn onvoldoende studenten die de vacatures kunnen opvullen. Dat blijkt uit een inventarisatie door het Duitse magazine Pro. Het protestantse blad onderzocht recent onder andere het aantal vacatures dat er op dit moment is in zes - van de twintig - landskerken van de EKD. De Evangelische Kerk in Hessen en Nassau heeft momenteel 103 vacatures (op een totaal van 1562 predikantsplaatsen), de Evangelische Kerk in het Rijnland 180 (totaal: 2004); de Evangelische Kerk Berlijn-Brandenburg-Schlesische Oberlausitz 10 (totaal: 637); de Evangelisch-Lutherse Kerk in Oldenburg 5,5 (totaal: 168,5); de Evangelische Kerk in Midden-Duitsland 25 (totaal: 800); de Evangelische Landskerk in Baden 61 (totaal: 642). Het aantal vacante predikantsplaatsen zal echter snel oplopen, verwacht Pro. Als voorbeeld noemt het blad het gebied dat valt onder de Evangelisch-Lutherse Kerk in Noord-Duitsland, de "Nordkirche". Op dit moment zijn hier 1664 predikanten werkzaam. De komende tien jaar gaan er naar verwachting 584 met emeritaat – meer dan een derde. De kerk probeert via o.a. de website dienachfolger.de (jonge) mensen te werven voor de studie theologie.

KERK & GEMEENTE
2013

vrijdag 29 en
zaterdag 30 november
Jaarbeurs Utrecht

Dé beurs voor kerkelijk werkers en leveranciers voor kerken

Kerk & Gemeente is dé landelijke ontmoetingsplaats voor kerkelijk werkers en leveranciers voor kerken.

De beurs richt zich op alle kerken en christelijke gemeenten in Nederland.

Bezoek deze beurs als predikant, voorganger, pastoor, koster of beheerder. Of samen met uw kerkenraad, commissie voor kinder- en jeugdwerk, evangelisatie, pastoraat, nieuwbouw, etc.

*Uitgebreid beursprogramma
met presentaties, workshops
en bijeenkomsten.*

*Meld u aan voor de nieuwsbrief
en blijf op de hoogte!*

Bezoek de beurs gratis en meld u aan op www.kerkengemeente.nl

Grote kerk Hilversum

Een **goede verstaanbaarheid** in de kerk is niet altijd eenvoudig te realiseren. Door een veelheid aan akoestische factoren is het nodig een professionele en ervaren partner in te schakelen.

Schaapsound is dé leverancier op het gebied van kerkgeluids-installaties, projectie en videoapparatuur en moderne oplossingen voor de kerktelefoon.

Niet alleen door jarenlange ervaring in honderden kerken, maar ook door ons specialisme in het zelf ontwikkelen van hoogwaardige, innovatieve producten. **Zo kunnen we optimaal inspelen op uw specifieke situatie.**

schaapsound

Kaartenmakerstraat 18
2984 CB **Ridderkerk**
0180-41 46 00

Baileystraat 2a,
8013 RV **Zwolle**
038-785 19 77

Mussenberg 7
6049 GZ **Roermond**
0475-33 69 44

www.schaapsound.nl
info@schaapsound.nl

Optimaal sparen? SKG!

Gemeenten en kerken die behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland kunnen bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer sparen, lenen en hun betalingsverkeer regelen. Bovendien biedt SKG Online u de mogelijkheid digitaal betalingen te verrichten. SKG werkt zonder winstoogmerk. Met gunstige rentepercentages en lage kosten voor betalingsverkeer.

Want ons motto is: Geld van de kerk voor de kerk!

www.skggouda.nl

Donatus

het vertrouwde verzekeringsloket van A tot Z

Voor kerken en kerkelijke gebouwen heeft Donatus een aantal specifieke verzekeringsproducten ontwikkeld. Ook voor kerkelijke werkers in loondienst en kerkelijke vrijwilligers heeft Donatus verzekeringen op maat. Bijvoorbeeld:

- + aansprakelijkheid en rechtsbijstand
- + auto/verkeersschade
- + CAR-verzekering
- + inboedel/inventaris
- + kerkgebouwen, pastorieën en woonhuizen
- + kostbaarheden
- + milieuschade
- + monumenten
- + ongevallen vrijwilligers
- + orgels
- + verenigingsgebouwen
- + ziekengeld
(loondoorbetaling bij ziekte)
- + ziektekosten/zorgverzekering

Graag informeren wij u nader. Bel ons gerust voor een informatiefolder of een afspraak. Ook kunt u via onze website vrijblijvend een offerte aanvragen.

Donatus

Dé kerken- en monumentenverzekeraar

www.donatus.nl tel. 073 - 5221700

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

BELANGENBEHARTIGING • DIENSTVERLENING • KENNIS INSTITUUT

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer is de organisatie van beheerders in de Protestantse Kerk in Nederland. De VKB zorgt voor de belangenbehartiging en de dienstverlening voor haar leden.

Daarnaast is de Vereniging een kennisinstituut ten dienste van kerkrentmeesters en alle andere beheerders in de Kerk. De VKB beschikt daartoe over veel kennis en ervaring op het gebied van geldwerving, gebouwen en monumenten, beheer van begraafplaatsen, verzekeringen, enz.

De VKB weet wat er speelt in de kerk en in de wereld daar omheen. Zij weet wat kerkelijke gemeenten nodig hebben en zoekt daar betaalbare oplossingen voor. Protestantse gemeenten, Hervormde gemeenten, Gereformeerde kerken en Evangelisch-Lutherse gemeenten, maar ook externe relaties die binnen de doelstellingen van de Vereniging vallen, kunnen gebruik maken van de volgende diensten van de VKB:

- **MAATWERK IN VERZEKERINGEN:**
nu al ruim 6000 verzekeringen, ondergebracht bij Marsh/Mercer, voor WA, bestuurdersaansprakelijkheid, rechtsbijstand, ongevallen, fraude en beroving, vervanging van predikanten, zorg en inkomen, inkomensverzekeringen onder op maat gemaakte polisvoorwaarden en tegen uiterst scherpe premies.
- **STEUN BIJ GELDWERFING:**
al het materiaal voor de actie Kerkbalans (Nieuwe Stijl), eigen folders en brochures voor uw gemeente, advies voor de plaatselijke geldwerving.
- **ADVIEZEN VOOR BEHEERDERS:**
over kerktorens, orgels en kerkverwarming, belastingwetgeving en beheer van kerkelijke begraafplaatsen.
- **PUBLICATIES:**
handleiding voor kerkrentmeesters, modellen voor plaatselijke regelingen, overeenkomsten en tarieven.
- **ONDSCHIEDINGEN VOOR VRIJWILLIGERS:**
draaginsignes, legplaquettes en speldjes bij jubilea van kerkelijke medewerkers.

VKB - IN DIENST VAN DE KERK

Centraal Bureau Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer
in de Protestantse Kerk in Nederland
Nicolaas Maessingel 271D, 3311 KS Dordrecht
Postadres: Postbus 176, 3300 AD Dordrecht.
Telefoon: 078 - 639 36 66, Fax: 078 - 631 59 49
E mail: info@kerkrentmeester.nl
Website : www.kerkrentmeester.nl